

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΣΤ' • ΤΕΥΧΟΣ 3 • ΜΑΡΤΙΟΣ 2007

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους ιερείς

Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247
e-mail «Εφημερίον»: lhatzifoti@hotmail.com

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ

του Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

Κλάδος Ἐκδόσεων
τῆς Μορφωτικῆς καὶ Ἐπικοινωνιακῆς
Υπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ:

Ὁ Ἀρχιεπισκοπικὸν τῆς Ἱ. Συνόδου
Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

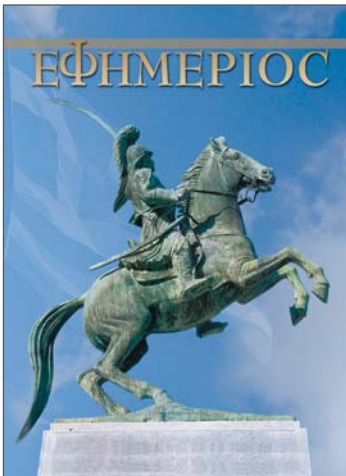
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:

Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ:

Σωκράτης Μαυρογόνατος
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήνα

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἰασίου 1 - 115 21 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-7272.356 - Fax 210-7272.380
<http://www.apostoliki-diakonia.gr>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπισκοπικά Γράμματα Σεβ. Μητροπολίτου Ἀχελώου	σελ. 3
Τὸ ἐνοριακὸ ἔργο στὶς πόλεις Μ.Γ. Βαρβούνη.....	σελ. 4-5
Ὀυσιώδης χώρος Ἀρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα	σελ. 6
Ἐκκλησία καὶ ἐποποιία 40-44 Παν. Α. Ἀγγελοπούλου	σελ. 7
Συμβαίνουν - Συνέβησαν - Θὰ Συμβοῦν	σελ. 8-13
Ὁ ἱερός Χρυσόστομος γιὰ τὴν Σταύρωση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ Ν. Δρατσέλλα	σελ. 14-15
Ἐκδήλωση γιὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνότητα στὸ Ζάππειο.....	σελ. 16-17
Τὸ πιὸ μικρὸ βιβλίον τοῦ κόσμου Ἀρχιμ. Ἰγνατίου Σωτηριάδη	σελ. 16
Ἀναγεννημένοι Χριστιανοὶ Ἀρχιμ. Γρηγορίου Κωνσταντίνου.....	σελ. 18-19
Χρήση νεροῦ καὶ ὑγεία Ἀρχιμ. Δανιὴλ Σάπικα	σελ. 19
Ὁ κατηχητής, παιδαγωγὸς καὶ πατέρας γιὰ τοὺς νέους Ἀλεξ. Μ. Σταυροπούλου.....	σελ. 20-21
«Ὡσὰν τὸ σκουλήκι ὅπου τρώγει τὸ ξύλον» Πρωτ. Βασιλείου Θερμοῦ.....	σελ. 22-23
Θρησκεία τῆς ποσότητος ἢ τῆς ποιότητος Ἀρχιμ. Χρυσ. Χρυσοπούλου	σελ. 24-25
Εἰδήσεις καὶ Σχόλια Κωνσταντίνου Χολέβα.....	σελ. 26-27
Μακρυνὲς μνημὲς τοῦ χθὲς... π. Κων/νου Καλλιανού.....	σελ. 28
Βιβλιο-Δισκο-παρουσιάσεις	σελ. 29
Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ: Ἀρχιμ. Καλλινίκου Γεωργάτου.....	σελ. 30
Φωτογραφικὰ Στιγμιότυπα	σελ. 31

ΕΞΩΦΥΛΛΟ:

Ὁ Μάρτιος εἶναι μῆνας φορτισμένος μὲ ἐθνικὲς μνημὲς, πού ὅσο κι ἂν θέ-
λουν μερικοὶ νὰ ξεπεράσουν ἢ νὰ μειώσουν «καὶ λίθοι κεκράζονται» γιὰ
τοὺς ἀγῶνες καὶ τὶς θυσίες ἐκείνων πού δὲν εἶχαν ἄλλη ἐπιλογή ἀπὸ τὸ
«ἐλευθερία ἢ θάνατος». Τὸ ἄγαλμα τοῦ ἔφιππου Γέροντος τοῦ Μοριά, τοῦ Θεό-
δωρου Κολοκοτρώνη, τοποθετημένο πάνω στὸ βᾶθρο, μέσα στὸ ὅποιο φυ-
λάσσονται τὰ ὀστά του, ἐποπτεύει τὴν πλατεία Ἄρεως στὴν πρωτεύουσα
τοῦ Μοριά, τὴν Τρίπολη, ἐκεῖ πού κάποτε ἦταν τὸ Σεράγι καὶ τὰ μπουν-
τρούμια ὅπου εἶχαν κλειστεῖ οἱ πρόκριτοι τῆς Πελοποννήσου καὶ ἀνατρι-
χιάζεις ἀκούγοντας, θαρρεῖς, τὰ λόγια του πρὸς τοὺς νέους στὴν Πνύκα:
«Πρέπει νὰ φυλάξετε τὴν πίστη σας καὶ νὰ τὴ στερεώσετε, διότι ὅταν ἐπι-
σαμε τὰ ἄρματα, εἶπαμε πρῶτα ὑπὲρ Πίστewς κι ὕστερα ὑπὲρ Πατρίδος.
Ὅλα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἔχουν καὶ φυλᾶνε μία θρησκεία!»

Ἐπισκοπικά Γράμματα

Ἀγαπητέ Συμπρεσβύτερε,

Εἶσαι διπλὰ Πατέρας: εἶσαι φυσικὸς πατέρας τῶν παιδιῶν σου καὶ πνευματικὸς πατέρας τῶν μελῶν τῆς Ἐνορίας σου. «Πατέρα» σέ ὀνομάζουν τὰ «ἔκγονά σου», «Πάτερ» σέ προσφωνοῦν οἱ ἐνοριῖτες σου.

Ἡ φυσικὴ πατρότητα τοῦ ἐγγάμου Ἱερέα ἔχει ἰδιαίτερη σημασία. Ὁ ἱερέας πατέρας καλεῖται νὰ φροντίζει τόσο γιὰ τὰ φυσικὰ παιδιά του ὅσο καὶ τὰ πνευματικὰ τέκνα τῆς ἐνορίας του.

Τὰ παιδιά τῆς ἱερατικῆς οἰκογένειας ἔχουν, κατ' ἀρχάς, τὸ προνόμιο ὄχι μόνο νὰ βλέπουν τὸ πρόσωπο τοῦ Ἱερέα Πατέρα τους, ἀλλὰ καὶ νὰ συνοικοῦν καὶ νὰ συναναστρέφονται μὲ τὸν λειτουργὸ τῆς θεϊκῆς Χάρης. Στὸ κοινὸ τραπέζι τῆς «κατ' οἶκου» Ἐκκλησίας τῆς ἱερατικῆς οἰκογένειας, τὰ παιδιά ἀποκτοῦν τὶς πρῶτες ἐμπειρίες γιὰ τὴ συμμετοχὴ τους στὶς εὐχαριστιακὲς συνάξεις τῆς Ἐνορίας, γύρω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα. Μὲ τὴν ἔννοια αὐτή, τὸ κοινὸ τραπέζι τῆς ἱερατικῆς οἰκογένειας παραπέμπει στὸ εὐχαριστιακὸ Τραπέζι τῆς ἐνοριακῆς οἰκογένειας (πρβλ. «Κύκλω τῆς τραπέζης σου, ὡς στελέχη βλέπων τὰ ἔκγονά σου, Χαῖρε, εὐφραίνου, προσάγων ταῦτα τῷ Χριστῷ, Ποιμενάρχα», Ἀναβαθμοί, Ἦχος Βαρύς).

Ἐξ ἄλλου, τὰ φυσικὰ παιδιά τοῦ Ἱερέα συνιστοῦν μιὰ πρώτη ὁμάδα, γιὰ τὴν πιλοτικὴ ἐφαρμογὴ προγραμμάτων καὶ μεθόδων ἀγωγῆς τοῦ συνόλου τῆς

νεολαίας τῆς Ἐνορίας. Ὁ Ἱερεύς, στὰ πρόσωπα τῶν παιδιῶν του, βλέπει τὰ πρόσωπα ὅλων τῶν πνευματικῶν τέκνων τῆς ἐνορίας του καὶ ἰδίως τῶν νέων. Ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτή, ὁ ἐγγαμος Ἱερεύς ἔχει περισσότερες ἐλπίδες νὰ ὀργανώσει καὶ νὰ διευθύνει ἓνα ἐπιτυχημένο ποιμαντικὸ ἔργο γιὰ τὰ παιδιά ὅλων τῶν ἡλικιῶν τῆς Ἐνορίας του.

Ἡ ἱερατικὴ οἰκογένεια, ἐπίσης, λειτουργεῖ, ὡς βιωματικὸ φυτώριό καὶ ἐργαστήριό καλλιέργειας καὶ ἀνάπτυξης νέων στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας. Τὰ ἀγόρια, ἔχοντας ὡς πρότυπο τὸν Ἱερέα-Πατέρα τους, διαπαιδαγωγοῦνται κατὰ ἓνα φυσικὸν τρόπο νὰ τὸν διαδεχθοῦν στὴν ἱερατικὴ του κλήση. Καὶ τὰ κορίτσια, ἔχοντας ὡς πρότυπο τὴν Πρεσβυτέρα-Μητέρα τους, ἀποκτοῦν τὶς προϋποθέσεις γιὰ νὰ γίνουν καὶ αὐτὲς πρεσβυτέρες. Μὲ τὸν τρόπον αὐτό, ἡ ἱερατικὴ φλόγα τῆς οἰκογένειας μεταδίδεται ἀπὸ γενεὰ σὲ γενεὰ – εὐλογημένη διαδοχὴ τοῦ ἱερατικοῦ χαρίσματος, ποὺ παρατηρεῖται συχνά, στὴν ἐκκλησιαστικὴ παράδοση τῆς Χώρας μας.

Ἐὰν ἡ ἡγεσία τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ ἴδιοι οἱ ἐγγαμοὶ Ἱερεῖς ἀντιμετώπιζαν σωστά καὶ μὲ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον τὴν ἱερατικὴ οἰκογένεια καὶ ἰδιαίτερα τὰ παιδιά τους, τότε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δὲν θὰ εἶχε ποτὲ πρόβλημα ἀνανέωσης τοῦ ἐγγάμου κλήρου της.

Μὲ πολλὲς εὐχὲς
† Ὁ Α.Ε.

Τὸ μεγαλύτερο ἴσως πρόβλημα τῶν ἐνοριῶν, πού ὑφίστανται καὶ λειτουργοῦν στὰ πλαίσια τῶν σύγχρονων μεγαλουπόλεων, εἶναι ἡ πολυανθρωπία, καὶ ἡ συνακόλουθη ἔλλειψη προσωπικῆς ἐπαφῆς καὶ σχέσης μεταξύ τῶν μελῶν τῆς, τόσο τῶν κληρικῶν, ὅσο καὶ τῶν λαϊκῶν. Τὸ πρόβλημα αὐτὸ ὀξύνεται κάποτε τόσο, ὥστε νὰ κινδυνεύει νὰ ἀκυρώσει τὴν ἴδια τὴν ὑπόσταση τοῦ ἐνοριακοῦ ἔργου, πού στηρίζεται σὲ αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν προσωπικὴ σχέση τοῦ πιστοῦ μὲ τὸν συνάνθρωπο καὶ τὸν ἄλλο ἐνοριτὴ πιστό, δι' αὐτοῦ δὲ μὲ τὸν ἴδιο τὸν Ἰησοῦ Χριστό, τὸν ἰδρυτὴ καὶ ἀρχηγὸ τῆς Ἐκκλησίας.

Κι ὅμως, συχνὰ τὸ συστηματικὸ ποιμαντικὸ ἔργο τῶν καλῶν ἐφημερίων ξεπερνᾷ τὸ πρόβλημα αὐτό, καὶ κάνει τὶς ἐνορίες ζωντανὰ λατρευτικά, κοινωνικά καὶ ἐκκλησιαστικά κύττα-

ντος χώρου, ἐσωτερικὸς ἐξοπλισμὸς καὶ ἐξωραϊσμὸς, εἶναι οἱ κύριοι ἄξονες τοῦ κτηριακοῦ προγράμματος τῆς ἐνορίας, πού προχωρεῖ διαρκῶς, παρὰ τὰ κάθε εἶδους ἀναμενόμενα πρακτικά καὶ οἰκονομικά προβλήματα.

Παραλλήλως ἔχει ὀργανωθεῖ καὶ τὸ πνευματικὸ ἔργο τῆς ἐνορίας: κατηχητικά σχολεῖα, κηρύγματα, πλήρως ἀπαρτισμένη λειτουργικὴ ζωή, συσσίτια ἀπόρων καὶ μέριμνα γιὰ τοὺς ἀναξιοπαθοῦντες, ἐξομολόγηση καὶ προσκυνηματικὴς ἐκδρομὲς ἀποτελοῦν τοὺς κύριους ἄξονες τῆς πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς αὐτῆς διακονίας. Κυρίως ὅμως, εἶναι ἡ προσωπικὴ σχέση τῶν ἐφημερίων μὲ κάθε ἐνεργὸ μέλος τῆς ἐνορίας, πού καλλιεργεῖται καὶ μὲ μιὰ σειρὰ ἐκδηλώσεων καὶ προσκυνηματικῶν ἐκδρομῶν, σὲ ἐβδομαδιαία σχεδὸν βάση, πού δίνει λύση στὸ φλέγον ζήτημα τῶν διαπροσωπικῶν ἐπαφῶν μέσα στὴν ἐνορία, γιὰ τὸ ὅποιο καὶ ὁ λόγος ἐδῶ.

Μέσα στὸ πολυδαίδαλο ἀστικὸ πλαίσιο, οἱ δραστήριοι ἐφημέριοι ἀναζητοῦν καὶ βρίσκουν νέους τρόπους γιὰ νὰ διοχετεύουν τὰ συναισθήματα, τὶς ποιμαντικὲς τους ἀγωνίες καὶ τὸ ἔργο τους. Αὐτὴ εἶναι ἡ περίπτωση τῆς ἐνορίας τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας, καὶ τοῦ π. Ἀποστόλου. Ἡ ἐξοικείωση μὲ τοὺς ἐνοριτὲς, μὲ τὸν ἔμπειρο ποιμαντικὸ χειρισμὸ τῆς, ὀδηγεῖ σὲ αὐξήση τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης μεταξύ ποιμένων καὶ ποιμνίου. Ξεπερνώντας τὰ ἀπρόσωπα ἀστικά πρότυπα, οἱ ἐνοριτὲς τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας δὲν ἐκκλησιάζονται ἀπλῶς, οὔτε τελοῦν μόνο τὰ λατρευτικά τους καθήκοντα στὸ ναό. Ἐχουν ὀξύτατη τὴν αἴσθηση τοῦ συνανήκειν, τὴν συνείδηση τῆς συμμετοχῆς στὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τῆς ἀδελφοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης, χωρὶς νὰ χάνεται τίποτε ἀπὸ τὴν εὐταξία καὶ τὴν εὐκοσμία τῶν ἀκολουθιῶν, χωρὶς ἀκόμη νὰ λείπουν καὶ οἱ –αὐστηρὲς ἐνίοτε– πατρικὲς ὑποδείξεις πού ὁ ἐφημέριος, ὡς πνευματικὸς πατέρας, ὀφείλει νὰ κάνει στὰ κατὰ πνεῦμα παιδιὰ του.

Ἀσφαλῶς ἡ περίπτωση τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας Νέας Ζωῆς δὲν εἶναι μοναδική, καθὼς νέα, μορφωμένοι καὶ μὲ φόβο Θεοῦ ἐφημέριοι στελεχώνουν ἤδη πολλὲς μεγάλες ἐνορίες τῶν πολύβουων ἀστικῶν μας κέντρων. Εἶναι ὅμως ἐνδεικτικὴ γιὰ τὶς νέες κατευθύνσεις τοῦ ἐνοριακοῦ ἔργου στὶς πόλεις μας, σύμφωνα μὲ τὸ σχῆμα πού οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες προσδιόριζαν μὲ τὴν παροιμιακὴ φράση «ἐξ ὄνυχος τὸν λέοντα». Εἶναι μιὰ καλὴ περίπτωση, πού δίνει ἀφορμὴ γιὰ τὴν διατύπωση σχετικῶν σκέψεων

Τὸ ἐνοριακὸ ἔργο στὶς πόλεις

Μ. Γ. ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ
Ἄναπληρωτὴς Καθηγητῆς
τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

ρα. Ἐχω πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ παράδειγμα τῆς ἐνορίας τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Πατρικίας, πού ἀνήκει στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Περιστερίου, καὶ βρίσκεται στὸν λόφο ἀξιωματικῶν τῆς Νέας Ζωῆς, ὅπου καὶ ἐκκλησιάζομαι τὰ τελευταῖα τέσσερα, σχεδὸν, χρόνια. Ἐκεῖ ὁ ἱερατικὸς προϋστάμενος, αἰδεσιμολογιώτατος π. Ἀπόστολος Καμπουρόπουλος, μαζί μὲ τοὺς συνεφημερίους του π. Δημήτριο Παπαγεωργίου καὶ π. Λάμπρο Τσάκαλο, ἔχουν δημιουργήσει ἕνα μοναδικὸ ἔργο, πού μῆνα τὸ μῆνα ἀποδίδει τοὺς γλυκοὺς πνευματικὸς του καρπούς, μὲ τὶς εὐλογίες πάντοτε καὶ τὴν πνευματικὴ ἐπίβλεψη τοῦ Σεβ. Περιστερίου κ. Χρυσοστόμου.

Ἡ Ἁγία Ἀναστασία ἀνήκει στὶς ἐνορίες ἐκεῖνες πού δημιουργήθηκαν ἐκ τοῦ μηδενός, ἀπὸ τοὺς πρώτους πρόχειρους ναοὺς, χάρη στὴν ἀφοσίωση καὶ τὴν ἀγάπη τῶν ἐνοριτῶν, μὲ τὴν καθοδήγηση ἄξιων ἱερέων, ὅπως, ἐν προκειμένῳ, ὁ ἀείμνηστος ἱερομόναχος π. Ἰωακείμ. Ὁ π. Ἀπόστολος συνέχισε ἐπάξια τὸ ἔργο τοῦ προκατόχου του, καὶ σήμερα ἡ ἐνορία διαθέτει ναὸ περιλαμπρο, τοῦ ὁποῦ μάλιστα προχωρεῖ ἐντυπωσιακὴ ἢ ἀγιογράφηση. Ἐπενδύσεις μὲ πέτρα, διαμόρφωση τοῦ περιβάλλον-

καὶ συμπερασμάτων, τὰ ὅποια μποροῦν νὰ βοηθήσουν καὶ τοὺς ὑπολοίπους ἐφημερίους ἀντιστοίχων ἐνοριῶν στὸ δύσκολο ποιμαντικό τους ἔργο μέσα στὴν ἐνορία.

Ὁ κυριακάτικος ἐκκλησιασμός στὴν Ἁγία Ἀναστασία εἶναι μοναδική θρησκευτική ἐμπειρία γιὰ ὅλους. Αὐτὸ πρακτικά φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν προθυμία μὲ τὴν ὁποία οἱ ἐνορίτες προσφέρουν γιὰ τὸν ἐξωραϊσμό καὶ τὸν ἐξοπλισμὸ τοῦ ναοῦ. Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι πρόσφατα ὁ Παντοκράτορας τοῦ τρούλλου ἀγιογραφήθηκε μὲ προσφορά μιᾶς κυρίας, ποὺ ἔγινε ἀμέσως μετὰ τὴν ὀλοκλήρωση ἀγρυπνίας, ἢ ὁποία τελεῖται μὲ τὴν ἀφορμὴ τῆς ἐπετείου τῶν ἐγκαινίων τοῦ ναοῦ. Καὶ τὸ κυριότερο, ἢ δωρήτρια δὲν εἶναι κἂν ἐνορίτισσα,

θέλγεται ὅμως ἀπὸ τὴν ὠραία πνευματικὴ ἀτμόσφαιρα καὶ παρακολουθεῖ συχνὰ τὶς λειτουργικὲς συνάξεις τοῦ ναοῦ.

Στὴν Ἁγία Ἀναστασία ὁ π. Ἀπόστολος καὶ οἱ συνεφημέριοί του καλλιεργοῦν συνειδητὰ καὶ συστηματικὰ τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου. Εὐχόμεσθε τὸ ἴδιο νὰ συμβεῖ σὲ ὅλες ἀνεξαιρέτως τὶς μεγάλες καὶ μικρὲς ἐνορίες –σὲ πάμπολλες ἤδη συμβαίνει– ὥστε ἡ ἐνορία νὰ εἶναι πραγματικὰ τὸ σκάφος τῆς σωτηρίας, ποὺ μὲ κυβερνήτη τὸν Χριστὸ θὰ μᾶς ὀδηγεῖ «εἰς λιμένας εὐδίου τῆς σωτηρίας», ἀφοῦ σωτηρία καὶ γνήσια πνευματικὴ ζωὴ ὑπάρχει ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο μέσα στὴν Ἐκκλησία.

Παναγία μου,

Σὺ ποὺ τέτοιο μῆνα ἐνωτίστηκες ὅ,τι
πιὸ ὄμορφο ἄκουσε ποτέ γυναῖκα ἀπὸ
τότε ποὺ πλάστηκαν οἱ ἄνθρωποι,

Σὺ ποὺ εἶδες ὅ,τι πιὸ τραγικὸ ἀντίκρισε
ποτέ μάνα, τὸ Γιό Σου σταυρωμένο γιὰ
τὶς ἁμαρτίες τοῦ κόσμου ὀλόκληρου,

Σὺ ποὺ αἰῶνες τώρα ἀφουγκράζεσαι
τοὺς πόνους καὶ τὰ βάσανα μανάδων καὶ
μανάδων καὶ μεσιτεύεις στὸν Ἰησοῦ γιὰ
παρηγοριὰ καὶ σωτηρία

Πρέσβευε καὶ τούτη τῆ χρονιά ,Πανα-
γιά μου Παρθένα, ν ἀκούσουν οἱ μανάδες
τοῦ κόσμου πὼς τέλειωσαν ὅλοι οἱ πόλε-
μοι, πὼς στέρειψαν τὰ ποτάμια αἷμα ποὺ
χύνονται στὴ γῆ γιὰ ἄνομα συμφέροντα,

Πὼς τέλειωσαν οἱ καραβιές τὰ ναρκω-
τικά ποὺ κάνουν τὰ ὄνειρα νὰ σήπονται,

πὼς διαλύθηκαν τὰ νέφη ἀπὸ τὴ μόλυνση, πὼς δὲν θὰ πνιγοῦν, νύχτες τρικυ-
μισμένες, ἄλλων μανάδων τὰ παιδιά ἀναζητῶντας μία θέση στὸ φῶς τοῦ ἡλι-
ου σὲ κάποια φιλόξενη ἀκτή,

Πὼς δὲν θὰ πεινάει παιδί, πὼς δὲν θὰ κοιτάζει κανένα φωτισμένες βιτρίνες
μὲ λαχτάρια καὶ ἀπελπισία, πὼς μάνα ἄλλη δὲν θὰ θρηνήσει μπροστὰ σὲ
μνήμα ποὺ χάσκει ἀνοιχτό.

Δὲν ἀκοῦς, Παναγιά μου κάθε μέρα, παρὰ μονάχα τὸν θρῆνο καὶ τὴν ἀγωνία
μανάδων καὶ μανάδων τοῦ κόσμου γιὰ τὸ μέλλον του τὸ ἴδιο, τὰ παιδιά μας.

Σὺ, ποὺ τέτοιο μῆνα, Βαγγελίστρα μου, τὸ πιὸ γλυκὸ μῆνυμα ἄκουσες, μεσι-
τεψε καὶ γιὰ τὶς ἄλλες μάνες. Περίσσεψε ἢ ἀπανθρωπιὰ....

Ε.

Σέ μιὰ ἐποχή πού ἔχουμε «μπερδέψει τὰ ζύγια» (τὰ κριτήρια τῆς ζωῆς) εἶναι πολὺ φυσικό νὰ μπερδεύουμε καὶ τὸ στόχο μας. Καὶ τότε πελαγοδρομοῦμε. Ἡ, ὅπως λέει παραστατικά ἡ ποιήτρια (Κικὴ Δημουλᾶ): «Νοικιάζουμε τὸν κόσμο, γιὰ νὰ κάνουμε τὸ γύρο τῆς βάρκας»!... Καὶ οἱ «ἐκπτώσεις» αὐτοῦ τοῦ εἶδους, πού δὲν ἔχουν τέλος, συμπαρασύρουν κάθε πτυχὴ πνευματικότητας. Ἀφοῦ, μαζί μὲ τὸν πῆχυ, κατεβαίνει καὶ ἡ ἀξία τῆς ὑπαρξῆς. Καὶ εἶναι νὰ γελᾶει κανεὶς καὶ νὰ κλαίει μαζί.

* * *

Συνέβη πρὶν τέσσερα χρόνια σέ ἔκθεση νέων εἰκαστικῶν καλλιτεχνῶν στὴν Μπολόνια. (Ἡ περιγραφή τοῦ γεγονότος ἀπὸ τὴν Corriere dela Sera):

Ἐπιμελητὴς τοῦ εἰκαστικοῦ κέντρου πού φιλοξενοῦσε τὴν ἔκθεση, γιὰ νὰ εἰρωνευτεῖ κάποιες ἐπιλογές τῶν ὑπευθύνων τῆς, ἄφησε ἀνοιχτὴ τὴν πόρτα τοῦ διπλανοῦ στὶς αἰθουσες μικροῦ δωματίου, ὅπου οἱ μπογιατζῆδες ἄφηναν τοὺς τενεκέδες μὲ τὶς μπογιές, τὶς βούρτσες καὶ τὰ λοιπὰ σύνεργά τους, μὲ τὰ ὁποῖα ἔκαναν ἐπισκευές καὶ προετοιμασίες στὸν ἐκθεσιακὸ χῶρο. Στὴν εἴσοδο τοῦ μικροῦ αὐτοῦ δωματίου ὁ ἐπιμελητὴς-πειραχτήρι τοποθέτησε ταμπελίτσα, πανομοιότυπη μὲ ἐκεῖνες πού συνόδευαν τὰ ἐκτιθέμενα ἔργα, στὴν ὁποία ἀνέγραψε τὸ ὄνομα φανταστικοῦ καλλιτέχνη καὶ τὴ φράση: «Οὐσιώδης χῶρος».

Ἡ κριτικὴ ἐπιτροπὴ περιηγήθηκε τὴν ἔκθεση καὶ ἀπένειμε τελικὰ τὸ βραβεῖο στὴ σύνθεση μὲ τὸν τίτλο «Οὐσιώδης χῶρος», μὲ τὸ σκε-

πτικὸ ὅτι: «τὸ ἔργο ἀνιχνεύει ἀδιερεύνητες πτυχές τοῦ εἰκαστικοῦ χωροχρόνου» (!!).

* * *

Δὲν μᾶς πολυκαίει ἂν τελικὰ «τὰ ὄρια τῆς τέχνης καὶ τῆς πραγματικότητας εἶναι ἀσαφῆ καὶ δυσδιάκριτα», ὅπως εἶπαν κάποιοι τότε. Οὔτε πόσο ἀνοιχτομάτηδες εἶναι οἱ ἐκάστοτε κριτές. Μᾶς ἀνησυχεῖ ὅμως πολὺ ἡ κατευθυνόμενη –συνήθως– προβολὴ (καὶ βράβευση!) στρεβλωμένων ἀληθειῶν. Πού διατρανώνεται ἀπὸ τὰ ΜΜΕ· καὶ –ὄλα μαζί– παίρνουν τὴ μορφὴ πειθαναγκασμοῦ καὶ πνευματικῆς βαρβαρότητας.

Αὕτὴ εἶναι καὶ ἡ μεγαλύτερη ἀπάτη τοῦ Διαβόλου. Νὰ παρουσιάζει κίβδηλους «οὐσιώδεις χῶρους», μακριὰ ἀπὸ τὸν Θεό. Ἀφοῦ πρῶτα ναρκώσει καὶ κοιμήσει καρδιές καὶ συνειδήσεις, πού ἡ κύρια ἀποστολὴ τους δὲν εἶναι νὰ βραβεύουν παρωδίες, ἀλλὰ ἡ νήψη, ἡ πνευματικὴ νηφαλιότητα.

Ἄρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα

Δὲν χρειαζόμαστε τὶς οὐτοπίες. Μᾶς ἐνδιαφέρει ἡ οὐσία τῆς ζωῆς, ἡ ἀνθρωπιὰ καὶ ἡ ἀρετὴ. Γιατὶ –τελικὰ– «γίνεσαι καὶ τείνεις πρὸς ἐκεῖνο στὸ ὁποῖο ἐστιάζεις τὴν ὑπαρξή σου». Καὶ ἡ ἀνθρώπινη ὑπαρξὴ εἶναι... ἡλιοκεντρικὴ. Ὅπως ὁ ἡλίανθος στρέφεται πάντα πρὸς τὸν ἥλιο, ἔτσι καὶ κάθε ἀνθρώπος στρέφεται –πρέπει νὰ στρέφεται– στὸ Νοητὸ Ἥλιο τῆς Δικαιοσύνης, στὸν Χριστό. Τότε παίρνουν ὄλα τὴν ἀξία τους. Καὶ βραβεύονται ἀπὸ τὸν Κύριο μὲ τὸ «Βραβεῖον τῆς Ἄνω Κλήσεως» (Φιλιπ. 3,14).

Ἄν ἀγωνιοῦμε καὶ σερνόμαστε πίσω ἀπὸ ψευτοβραβεύσεις καὶ κολακεῖες, θὰ ζοῦμε μιὰ ἀνάπηρη καὶ κουτσουρεμένη «πραγματικότητα»: θὰ ἡδονιζόμαστε μὲ τὰ ἐγκώμια, θὰ στηνόμαστε στὰ κανάλια, θὰ καμαρώνουμε μὲ τὰ ἀφιερωθέντα –πιθανόν– ὀκτάστηλα, κ.ο.κ. Καὶ θὰ φαντάζουμε «Κάποιοι». Χωρὶς ὅμως δυνατότητα νὰ προσφέρουμε τίποτα τὸ οὐσιαστικό. Οὔτε στοὺς ἄλλους. Οὔτε –φεῦ– στὸν ἑαυτό μας. Ἀφοῦ ὁ «οὐσιώδης χῶρος» τῆς ψυχῆς μας θὰ ἔχει καταντήσει σκουπιδαριὸ καὶ ἀκαταστασία.

Εἶναι ἀδήριτη ἀνάγκη, ὁ οὐσιώδης χῶρος τοῦ καθενὸς νὰ παραμένει καθαρὸς καὶ –ὅσο γίνε-ται– πιὸ γεμάτος μὲ τὸ ἄρωμα τῆς ἀληθινῆς ζωῆς. Νὰ μυρίζει λιβάνι καὶ ἰδρώτα ἐναρέτων προσπαθειῶν.

Ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι τόσο ρευστὰ καὶ παραπαίουν. Αὐτὸ ὅμως, ἀντέχει ἀπαρασάλευτο. Καὶ περνάει, μὲ διαβατήριο τὸ ἔλεος τοῦ Χριστοῦ, καὶ στὴν Αἰωνιότητα.

Ἐκκλησία καί ἐποποιΐα '40-'44 (Α')

Παναγιώτου Ἀργ. Ἀγγελοπούλου, Μ.Θ.

Μόλις ἐκδηλώθηκε ἡ φασιστική ἐπίθεση κατὰ τῆς Πατρίδος μας, ἡ Ἑλλαδική Ἐκκλησία παντοτρόπως ἐνίσχυσε τὸν ἐμπερίστατο –ἀλλὰ ἀποφασισμένο νὰ προασπίσει τὴν ἐλευθερία τῆς Πατρίδος μέχρις ἐσχάτων– ἑλληνικὸ λαὸ καὶ ἰ. κληρο, μετ' Ἐγκυκλίους (ὑπ' ἀριθμ. 310 τῆς 28ης Ὀκτ. 1940, 328 τῆς 24ης Ἰαν. 1941 κ.ἄ.), Διαγγέλματα, ἐράνους, διάθεση τῶν τιμαλφῶν τῆς κ.λπ., μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ τὸ ἀκόλουθο ἀπόσπασμα τοῦ Διαγγέλματος (28.10.1940) τοῦ «πολύαθλου ἀγωνιστοῦ τῶν ἐθνικῶν δικαίων» Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσάνθου (1938-1941, † 1949): «[...] Ἡ Ἐκκλησία εὐλογεῖ ὄπλα τὰ ἱερά καὶ πέποιθεν ὅτι τὰ τέκνα τῆς πατρίδος εὐπειθοῦν εἰς τὸ κέλευσμα Αὐτῆς καὶ τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ σπεύσουν ἐν μίᾳ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ, νὰ ἀγωνισθοῦν ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἐστιῶν καὶ τῆς ἐλευθερίας καὶ τιμῆς καὶ θὰ συνεχίσουν, οὕτω, τὴν ἀπ' αἰῶνων πολλῶν ἀδιάκοπον σειρὰν τῶν τιμῶν καὶ ἐνδόξων ἀγῶνων καὶ θὰ προτιμήσουν τὸν ὠραῖον θάνατον ἀπὸ τὴν ἀσχημον ζωὴν τῆς δουλείας». (Βλ. σχετικὰ Κων. Μπόνη, «Χρυσάνθος. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν», Ἐκκλησία ΜΖ' (1970), 543. Πλείονα βλ. ἐν Ἰω. Χατζήφωτῆ, Ἡ προσφορά τῆς Ἐκκλησίας (Ἐθνικῆ-πολιτιστικῆ-κοινωνικῆ), Ἐκδ.: Γραφεῖον Τύπου τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήνα 1988. Θεοκλήτου Στράγκα, Ἀρχιμ., Ἐκκλησίας Ἑλλάδος ἱστορία ἐκ πηγῶν ἀψευδῶν 1817-1967, τ. Δ', Ἀθήναι 1972, σελ. 2326-2327. Πρβλ. καὶ Σοφ. Δημητρακοπούλου, «Ἡ προσφορά τῆς Ἐκκλησίας στὸν πόλεμο 1940-1941», ἐν Ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἑλλάδος στὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμο, ἐκδ.: Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, Κέντρον Ἑρεῦνης τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, Δημ.: ἀρ. 8, Ἀθήνα 1998, τ. Β', σελ. 152 κ. ἐξ.). Στὸ Ἱστορικὸ Ἀρχεῖο τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπόκειται τὸ ἀκόλουθο ἔγγραφο τοῦ Διοικητοῦ τοῦ 33ου Συντάγματος Πεζικοῦ Σχου Ἀθ. Γριβέα, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπαινεῖται ὁ πατριωτισμὸς καὶ ὁ ἔνθεος ζῆλος τοῦ ἱεροκήρυκος Χρυσοστόμου Δεληγιαννοπούλου (μετὰ ταῦτα Μητροπολίτου Ἀργολίδος Χρυσοστόμου Β' (1965-1985), περὶ τοῦ ὁποίου περυσιότερα στὸ ἐπόμενο τεῦχος) γιὰ τὴν προάσπιση τῶν ἱερῶν καὶ ὁσίων τῆς φυλῆς μας:

«33ον Συν/μα Πεζικοῦ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ Ἡμερησίας Διαταγῆς Συν/τος τῆς 12.4.41.

Τὸν Στρατιωτικὸν Ἱερέα τοῦ Συν/τος Ἀρχιμανδρίτην Χρυσόστομον Δεληγιαννόπουλον τοῦ Ἰωάννου ἐκ Ζακύνθου, ἔφεδρον Ὑπολοχαγόν.

Προτείνω

Διὰ τὸν Πολεμικὸν Σταυρὸν Γ' τάξεως, διότι:

1) Ὡς στρατιωτικὸς Ἱερεὺς τοῦ Συν/τος ἐπέδειξατο ἀτομικὸν ἥρωισμόν, θάρρος, ψυχραιμίαν καὶ περιφρόνησιν πρὸς τὸν θάνατον ἀγόμενος μέχρι τῶν πρώτων γραμμῶν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς μάχης, ἐμψυχῶνων οὕτω διὰ τοῦ παραδείγματός του τοὺς πάντας.

2) Διότι διὰ συχνῶν ἐπισκέψεων του πρὸς τὰ τάγματα καὶ λόχους τοῦ α' Κλιμακίου, συχνῶν καὶ ἐμπνευσμένων κηρυγμάτων καὶ διδασκαλιῶν του, ἤθους καὶ παραδείγματός του, ἐξύψωσεν τὸ φρόνημα τῶν ὀπλιτῶν καὶ Ἀξιωματικῶν του, ὡς καὶ τὴν πίστιν ἐπὶ τὸ δίκαιον τοῦ ἱεροῦ μας ἀγῶνος καὶ ἐπὶ τὴν τελικὴν νίκην.

3) Διότι δι' ἀνελλιπῶν ἐν ὑπαίθρῳ καὶ σπηλαίοις λειτουργιῶν καὶ Ἱεροτελεστιῶν διετήρει ἀμείωτον τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα καὶ ἐνεστάλαξεν τὸ βάλσαμον τῆς παρηγορίας εἰς τὰς καρδίας τῶν γενναίων μαχητῶν, στοιχεῖα ἀπαραίτητα εἰς τὰ ἄξενα καὶ ἀπόκρημνα βουνὰ τῆς Ἀλβανίας.

4) Διότι κατόρθωσεν νὰ ἐπιτύχῃ διὰ τῶν κηρυγμάτων του τὴν αὐθόρμητον προσέλευσιν πρὸς ἐξομολόγησιν ἀπάντων τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν τοῦ Συν/τος καταστήσας κοινωνοὺς ἅπαντας τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὀπλίτας τῶν ἀχράντων Μυστηρίων.

5) Διότι κατέστη ὁ παρήγορος ἄγγελος ἀπάντων τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν τοῦ Συν/τος ἐπισύρας τὸν γενικὸν θαυμασμόν καὶ ἐκτίμησιν, τούτων τῶν πράξεων του ὑπερβαινουσῶν κατὰ πολὺ τὰ ὅρια τοῦ καλῶς ἐννοουμένου καθήκοντος.

Ὁ Διοικητὴς τοῦ Συν/τος
Ἀθανάσιος Μιχ. Γριβέας, Σχης Πεζικοῦ»

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Η «Αλεξανδρούπολη» τής Ἀφρικής

Πέντε μήνες μετά την τελευταία ἐνημέρωση που ἀφορούσε στην τέλεση του ἁγιασμοῦ θεμελίωσης, τὰ νέα για τὴν πορεία τῶν ἔργων ἀνέγερσης του σχολικοῦ κτιρίου στην κωμόπολη Κιπούσι, τῆς περιοχῆς Λουμπουμπάσι του Κονγκό τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικής, εἶναι ιδιαίτερα ἐνθαρρυντικά καὶ ἔρχονται σὲ μία ἐβδομάδα ἢ ὁποῖα, ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἀφιερωμένη στην Ἐξωτερικὴ Ἱεραποστολή. Παρ' ὅλες τὶς δυσκολίες, που τὸ τελευταῖο διάστημα προκύπτουν ἀπὸ τὶς συνεχεῖς βροχές, οἱ ἐργασίες προχωροῦν μὲ ἱκανοποιητικούς ρυθμούς, ὅπως φαίνεται καὶ στὶς φωτογραφίες που ἀπέστειλε ὁ Ἱεραπόστολος Μοναχὸς Κύριλλος. Ἡ προσπάθεια για τὴν κάλυψη τῆς ἀνάγκης τῶν Χριστιανῶν τῆς περιοχῆς, χρονολογεῖται ἀπὸ τὶς ἀρχές τοῦ 2006, ὅταν εἶχε ἐπισκεφθεῖ τὴν περιοχή τοῦ Ἔβρου ὁ ἱεραπόστολος στην Ἀφρική καὶ μεταξύ ἄλλων ἔθεσε τὸ αἶτημα στὸν Σεβ. Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμο. Τὸ συνολικὸ κόστος ἀνέγερσης τοῦ σχολείου δὲν ξεπερνᾷ τὰ 35.000 εὐρώ καὶ ἀπὸ τὴν πρώτη δισκοφορία στὶς 12 Μαρτίου 2006 στοὺς Ἱ. Ναοὺς τῆς Μητροπόλεως συγκεντρώθηκε τὸ ποσὸ τῶν 22.000 εὐρώ καὶ μὲ τὴν διαρκὴ παρακολούθηση τῆς προόδου τῶν ἐργασιῶν

γίνεται τμηματικὰ ἢ ἀποστολὴ τῶν χρημάτων που ἀπαιτοῦνται. «Ἡ ἐνημέρωση ἀπὸ τὸ μακρινὸ Κονγκό, μᾶς προκαλεῖ αἰσθήματα ἱκανοποίησης καὶ μᾶς δίνει διπλὴ χαρὰ, ἀφοῦ σὲ μία ἐβδομάδα ἀφιερωμένη στην Ἐξωτερικὴ Ἱεραποστολή, ἔχουμε τὴν οὐσιαστικὴ ἐπιβράβευση τῶν προσπαθειῶν καὶ τὴν πρωτοβουλία τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας», σημείωσε ὁ Μητροπολίτης κ. Ἄνθιμος, ἐνῶ δὲν παρέλειψε νὰ ἐκφράσει τὶς εὐχαριστίες του πρὸς τοὺς πιστοὺς, τοὺς μαθητὲς καὶ τοὺς ἐκπαιδευτικούς τῆς Ἐπαρχίας του για τὴν ἀνταπόκριση που δείχνουν σὲ κάθε κάλεσμα που ὑπῆρξε μέχρι σήμερα. Νὰ ὑπευθυμίσουμε ὅτι τὸ ἑλληνορθόδοξο στὴν καρδιά τῆς Ἀφρικῆς σχολεῖο θὰ φέρει τὸ ὄνομα «Ἀλεξανδρούπολη».

Ποιμαντικὲς ἐκδηλώσεις στὴν Ἱ. Μ. Γλυφάδας

Στὴν αἴθουσα τοῦ Ἱ. Ν. Ἁγ. Παιτελεήμονος Ἀσκληπιείου Νοσοκομείου Βούλας ἡ Ἱ. Μητρόπολη ὀργάνωσε τιμητικὴ ἐκδήλωση εὐχαριστίας πρὸς τοὺς Κληρικούς τῆς, στὴν ὁποία δόθηκε ἡ εὐκαιρία στὸν Σεβ. κ. Παῦλο νὰ ἐκφράσει τὶς θερμὲς εὐχαριστίες στοὺς Κληρικούς (Ἀγάμους καὶ Ἐγγάμους, μαζί μὲ τὶς Πρεσβυτέρες - Διακόνισσές τους) τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, για τὶς ἄοκνες προσπάθειες, που καταβάλλουν για καλύτερη διαποίμανση τοῦ πιστοῦ Λαοῦ τῆς Μητροπολιτικῆς περιφερεί-

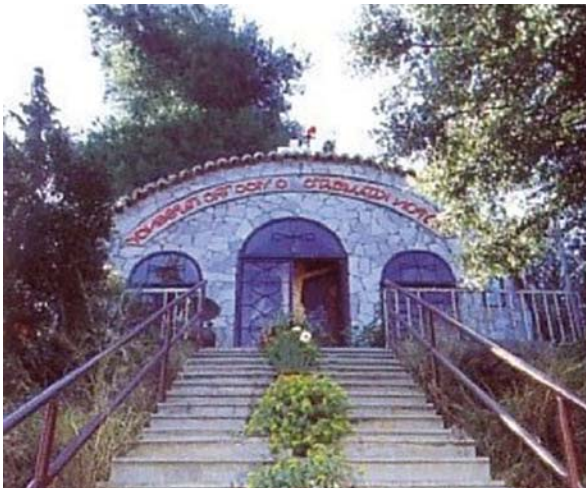
ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ας. Στη συνέχεια παρατέθηκε δείπνο, που έτοιμασε η ομάδα Ἀγάπης Ἐθελοντριῶν τοῦ Ἱ. Ναοῦ καὶ ἡ ὁποία παρουσίασε ἐπίκαιρο ἑορταστικὸ πρόγραμμα μὲ τραγούδια, ποιήματα κ.λπ. Στὶς 30.01.07 ἡ Ἱ. Μητρόπολη διοργάνωσε, γιὰ τέταρτη συνεχῆ χρονιά, ἐπ' εὐκαιρία τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, Πνευματικὴ Σύναξη, γιὰ τοὺς Ἐκπαιδευτικούς τῆς περιφέρειας τῆς. Τὸ θέμα τῆς ἦταν: «Ἀντι-κοινωνικὲς Ἐκδηλώσεις τῶν Μαθητῶν στὸ Σχολεῖο καὶ Καταλήψεις. Αἷτια καὶ θεραπευτικὲς προτάσεις, σύμφωνα μὲ τὴ διδασκα-

λία τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν». Ἔλαβαν μέρος πολλοὶ Ἐκπαιδευτικοὶ ποὺ παρακολούθησαν τὶς ὀλιγόλεπτες εἰσηγήσεις τῶν κ.κ. Ἱ. Μαρκαντώνη, Ὁμοτ. Καθηγητοῦ τῆς Παιδαγωγικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν, Ἀλ. Καρυώτογλου, Δρ. Θεολογίας καὶ ἐπισκέπτου Καθηγητοῦ στὸ Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Ἀρχοντούλας Εὐαγγέλου, Ὑποδιευθύντριας τοῦ 1ου Γεν. Λυκείου Βούλας, Ν. Χριστοδούλου, Ἐκπαιδευτικοῦ Δ.Ε. καὶ τῶν Μαθητῶν τοῦ 2ου Γεν. Λυκείου Γλυφάδας, Ἡ. Γραμματικάκη καὶ Ἄ. Πολιτόπουλου.

Ἱερατικὸ Συνέδριο τῆς Ἱ. Μ. Φθιώτιδος

Στὴν Ἀταλάντη πραγματοποιήθηκε στὶς 15.02.07 τὸ 25ο Ἱερατικὸ Συνέδριο τῆς Μητροπόλεως Φθιώτιδος. Τοῦ Συνεδρίου προηγήθηκε Ἀρχιερατικὴ Θ. Λειτουργία στὸν Ἱ. Ν. Ἁγίων Θεοδώρων. Στὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας ὁ Σεβ. κ. Νικόλαος ἀναφέρθηκε στοὺς ἑορταζομένους ἁγίους, ἀπόστολο Ὀνήσιμο καὶ ὄσιο Ἄνθιμο τὸν ἐν Χίῳ. Μετὰ τὸ πρωινὸ ποὺ προσέφερε τὸ Ἐκκλ. Συμβούλιο στὴν αἴθουσα τοῦ Δήμου Ἀταλάντης, ἔλαβε χώρα τὸ Συνέδριο, τὸ ὁποῖο ἄρχισε μὲ χαρῆτισμὸ τοῦ Ἀντινομάρχου κ. Ἱ. Θωμαΐδη καὶ τοῦ Δημάρχου Ἀταλάντης κ. Γ. Σκαμπερόπουλου. Ἀκολούθως ὁ Σεβ., ἀφοῦ εὐχαρίστησε τοὺς

ἐπισήμους γιὰ τὴν παρουσία τους, κήρυξε τὴν ἑναρξὴ τοῦ Συνεδρίου τονίζοντας τὸν σκοπὸ του, ποὺ εἶναι ἡ συνειδητοποίηση τῆς ἐνότητος τῶν ἱερέων ὀλοκλήρου τῆς Μητροπόλεως καὶ ἡ συνεχῆς ἐνημέρωσή τους σὲ ἐπίκαιρα θέματα, ἐπειδὴ οἱ καιροὶ ποὺ ζοῦμε ἔχουν ἀπρόοπτα καὶ συνεχῶς εὐρισκόμαστε σὲ νέες ἐξελίξεις. Στὴ συνέχεια ἔγιναν εἰσηγήσεις ἀπὸ τοὺς α) Ἀρχιμ. Ραφαὴλ Γρίβα, Πρωτοσύγκελλο τῆς Μητροπόλεως μὲ θέμα: «Ἡ σημασία τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν τοῦ νυχθημέρου», β) τὸν Ἀρχιμ. Χριστοφόρο Κολοκυθᾶ, Γεν. Ἀρχ. Ἐπίτροπο μὲ θέμα: «Τὸ θυμίαμα στὴ Θεία Λατρεία» καὶ γ) τὸν Πρωτ. Σταῦρο Βάιο μὲ θέμα: «Ἡ προετοιμασία τοῦ ἱερέως γιὰ τὴ Θεία Λειτουργία». Μετὰ ἀπὸ κάθε εἰσηγήση ἀκολούθησε ἐποικοδομητικὸς διάλογος. Στὸ τέλος ὁ Σεβασμιώτατος ἀνακεφαλαίωσε καὶ τόνισε τὸ καθῆκον καὶ τὴν εὐθύνη ὅλων γιὰ τὴν τήρηση τοῦ τελετουργικοῦ καὶ τυπικοῦ κατὰ τὶς ἱερὲς ἀκολουθίες ὥστε οἱ συμμετέχοντες νὰ ὠφελοῦνται πνευματικῶς καὶ νὰ ἁγιαζοῦνται. Στὴ συνέχεια οἱ ἱερεῖς ἐπισκέφθηκαν τὴν Ἱ. Μ. Ἁγίων Ἀναργύρων Ἀταλάντης, ὅπου προσκύνησαν τὰ ἅγια Λείψανα καὶ τὴ θαυματουργὸ εἰκόνα τῶν ἁγίων. Κατόπιν στὸ Ἀρχονταρῖκι τῆς Μονῆς προσφέρθηκε κέρασμα ἀπὸ τὴν Ἀδελφότητα.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Θεολογικό Συνέδριο Ί. Μ. Ήλείας

Με απόλυτη επιτυχία διεξήχθη και φέτος το έτησιο Θεολογικό Συνέδριο της Ί. Μ. Ήλείας σέ Πύργο και Άμαλιάδα και έλαβαν μέρος Ίερείς, Καθηγητές Πανεπιστημίου, Θεολόγοι, Φιλολόγοι, Ίατροι και άλλοι Έπιστήμονες της περιοχής, αλλά και πέραν αυτής, μέ θέμα: «*Η Γυναίκα στην Όρθόδοξη Έκκλησία*». Κατά την Α΄ Συνεδρία πού πραγματοποιήθηκε στό Ίδρυμα Άγίας Φιλοθέης στόν Πύργο, έγιναν δύο εισηγήσεις: ή α΄ από την κ. Βελ. Παπαδοπούλου-Σιδέρη, Καθηγήτρια Θεολογικής Σχολής του Παν/μίου Άθηνων, μέ θέμα: «*Η θέσις της γυναίκας στην Π. Διαθήκη*» και ή β΄ από τον κ. Στ. Χατζησταματίου, Λέκτορα της ίδιας Σχολής, μέ θέμα: «*Η χριστιανική γυναίκα στό Έλληνορωμαϊκό περιβάλλον*» και έπακολούθησε γόνιμη συζήτηση επί των δύο Εισηγήσεων. Έπακολούθησε Δείπνον στό Ίδρυμα για όλους τους Συνέδρους και τό Άπόδειπνον. Την Κυριακή, μετά τον έκκλησιασμό στόν Ί. Ν. Άγ. Γεωργίου Άμαλιάδος, χοροστατούντος του Σεβ. Μητροπολίτου, ό όποιος και μίλησε έπικαίρως, ακολουθήσε ή β΄ Συνεδρία στην Άμαλιάδα στην «*Θεία Οικοδομή*», κατά την όποία πραγματοποιήθηκαν τρεις εισηγήσεις. Η α΄ από τον κ. Κων. Μπελέζο, Έπ. Καθηγητή της Θεολογικής Σχολής του Παν/μίου Άθηνων, μέ θέμα: «*Η θέσις της γυναίκας εις τά 4 Εύαγγέλια*», ή β΄ από την κ. Γ. Τσούλου-Χάρδα, Θεολόγου, πρώην Έπ. Συνεργάτιδος της Φιλοσοφικής Σχολής του Παν/μίου Άθηνων, μέ θέμα: «*Άπό τη γυ-*

ναίκα της πώσεως στην γυναίκα της δημιουργίας» και ή γ΄ από την κ. Άλεξ. Παλάντζα, δ. Θ. και Έπιστημονικής Συνεργάτιδας της Θεολογικής Σχολής του Παν/μίου Άθηνων, μέ θέμα: «*Ό θεσμός των Διακομισσών στην αρχέγονη Έκκλησία*». Έπακολούθησε γόνιμη συζήτηση επί των εισηγήσεων και διατυπώθηκαν συμπεράσματα. Μέ την εύκαιρία νά σημειωθεί ότι σέ 6.799.191,48 € άνήλθαν τά έξοδα της Ί. Μ. Ήλείας, πού δαπανήθηκαν για τό κοινωνικό της έργο τό παρελθόν έτος 2006, έκτος των δαπανών του Έθνικού Ίδρύματος Νεότητος για την Λειτουργία των δύο Μαθητικών Έστιών Άγίας Φιλοθέης Πύργου, για την όποία τό Έθνικό Ίδρυμα Νεότητος δαπάνησε 628.352,81 € και Άποστόλου Παύλου Φραγκαβίλλας Άμαλιάδος, για την όποία δαπάνησε 311.110,62 €. Τά έξοδα αυτά καλύφθηκαν από τις πολλές δωρεές των πιστών, από τά έσοδα από ακίνητα των Ίδρυμάτων και της Ί. Μητροπόλεως, από Νοσήλεια του ΟΓΑ, του ΙΚΑ και του Ύπουργείου Πρόνοιας, καθώς και από δωρεές και έπιχορηγήσεις των Ί. Ναών και των Ί. Μονών της Μητροπόλεως μας. Εις τά άνω ποσά δέν περιλαμβάνονται αι εις είδος μεγάλες προσφορές των χριστιανών μας σέ λάδι, κρέας, τοματοπολτό και άλλα τρόφιμα, κηπευτικά, φρούτα, καθώς και αι δωρεάν χορηγήσεις ζυμαρικών, ρυζιού και τυριού της Εύρωπαϊκής Ένώσεως.

Τό Λαύριο τίμησε τους Τρεις Ίεράρχες

Η Ί. Μ. Μεσογαίας και Λαυρεωτικής, μέ την μέριμνα του Έκκλησιαστικού Συμβουλίου του Ί. Ν. Άγ. Άποστόλου Άνδρέα Λαυρίου, διοργάνωσε φέτος, στό Λαύριο τριήμερο έορταστικών

έκδηλώσεων προς τιμή των Τριών Ίεραρχών. Τόν Σεβ. Μητροπολίτη Μεσογαίας και Λαυρεωτικής κ. Νικόλαο έξεπροσώπησε όλο τό τριήμερο ό Ίεροκήρυκας της Άρχιερατικής Περιφε-

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ρείας Λαυρεωτικής και Γραμματέας της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Άνθρωπινων Δικαιωμάτων της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αρχιμ. κ. Νεκτάριος Παρασκευάκος. Οι έορταστικές εκδηλώσεις ξεκίνησαν στις 28.01.07 με άγιασμό και την έναρξη της «Εκθέσεως Χριστιανικού Βιβλίου», που λειτούργησε στην αίθουσα Εκδηλώσεων του Παλαιού Μηχανουργείου Λαυρίου καθώς επίσης και με την παρουσίαση, από τον Σύλλογο Ποντίων Λαυρίου, παραδοσιακών χορών του Πόντου. Στις 29.01.07 τελέστηκε ο Μ. Έσπερινός των Άγ. Τριών Ίεραρχών στον Ί. Ν. Άγ. Άνδρέα Λαυρίου και στη συνέχεια ακολούθησε έορταστική εκδήλωση στην αίθουσα Εκδηλώσεων του Παλαιού Μηχανουργείου Λαυρίου, ή οποία περιελάμβανε: 1) την όμιλία του Έπ. Καθηγητή της Θεολογικής Σχολής Άθηνών κ. Άθ. Γλάρου με θέμα: «Οί Τρείς Ίεράρχες ως συλλογικό πρότυπο

άγωγής», 2) την παρουσίαση ελληνικών τραγουδιών από την πολυμελή «Παιδική Χορωδία Λαυρίου», υπό τη διεύθυνση του Έκπαιδευτικού κ. Θ. Κωνσταντόπουλου και με τη συνοδεία Πιάνου από την κ. Ίουλία Τζανετουλάκου, και 3) την παρουσίαση ελληνικών τραγουδιών από τους έμπειρους και καταξιωμένους Λαυριώτες μουσικούς Σαλβατόρε Μπέτσι και Γιώργο Άρμενιάκο από το μουσικό σχήμα του «Μελωδείου». Η κορύφωση και το πέρας των εκδηλώσεων έγινε την Τρίτη 30 Ίανουαρίου 2007, ημέρα έορτης των Τριών Ίεραρχών, κατά την οποία τελέστηκε ο Όρθρος και ή Θ. Λειτουργία στον Ί. Ν. Άγ. Άνδρέα Λαυρίου. Μαθητές, νηπιαγωγοί, δάσκαλοι και καθηγητές όλων των Σχολείων της πόλεως του Λαυρίου παρακολούθησαν με κατάλυξη την θεία Λειτουργία. Στη συνέχεια παρατέθηκε γεύμα προς τιμήν εκατόν εκπαιδευτικών της πόλης του Λαυρίου. Κατά τη διάρκεια του γεύματος κόπηκε και ή πρωτοχρονιάτικη πίτα των Σχολείων της Λαυρεωτικής. Το γεύμα τίμησαν με την παρουσία τους ο Νομαρχιακός Σύμβουλος κ. Σ. Παπασταυρόπουλος, ο Δήμαρχος Λαυρεωτικής κ. Δ. Λουκάς, ο οποίος προέρχεται από τον χώρο της εκπαίδευσης και πρόσφερε δύο χρήσιμα επιστημονικά βιβλία στους εκπαιδευτικούς και ο Έπ. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης κ. Κυριάκος Σταυριανός, ως εκπρόσωπος της Πανεπιστημιακής κοινότητας.

Τιμητική διάκριση στον Προϊστάμενο του Ί. Ν. Άγ. Έλευθερίου Κ. Άχαρνών

Μεταξύ των Κληρικών στους οποίους άπονεμήθηκε κατά την έφετινή έορτή του Ίεροϋ Φωτίου, με άπόφαση της Ίερᾶς Συνόδου, ή τιμητική διάκριση του Χρυσού Σταυρού του Παρασήμου του Άποστόλου Παύλου της Εκκλησίας της Ελλάδος για τις ύπηρεσίες που προσέφεραν ως εύλαβέστατοι Λειτουργοί της Πίστεώς μας, ήταν και ο Αιδεσιμολ. Πρωτ. κ. Κωνσταντίνος Παναγιωτόπουλος, Έφημέριος του Ί. Ν. Άγ.

Έλευθερίου όδοϋ Άχαρνών. Ένα τεράστιο Ποιμαντικό, Φιλανθρωπικό και Κοινωνικό έργο έπιτελείται στην Ένορία αυτή έδώ και πάρα πολλά χρόνια, με ένέργειες που πολλές φορές ξεπερνούν τὰ ένδιαφέροντα και τις ανάγκες της Ένορίας και έξικνεΐται και ως αυτά τὰ σύνορα της πατρίδας μας. Έτσι με μακροχρόνιους και επίπονους άγώνες και ένέργειες της Εκκλησίας κτίστηκαν σχολεία, άπαλλοτριώθηκαν

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

έκτάσεις για τη δημιουργία πάρκων, πλατειών, αθλητικού γηπέδου, ανοίχθηκαν και ασφαλτοστρώθηκαν δρόμοι, κατασκευάστηκαν αποχετευτικά έργα, λειτουργούν από την Ένορία Σχολές Άγιογραφίας, Παραδοσιακών Χορών, Πληροφορικής, Λέσχης Φιλίας του Δήμου

Άθηναίων, Παιδότοποι, Σπίτι Γαλήνης, όπου σιτίζονται καθημερινά περισσότερα από 30 άπορα πρόσωπα, ενισχύονται μαθητικά συμβούλια για έορτές και εκδρομές, φυλακισμένοι και αναρίθμητοι άνθρωποι, που έχουν κάθε είδους ανάγκη. Παράλληλα, πέρα από τα σύνορα της Ένορίας έγιναν ενέργειες για άπαλλοτριώσεις εκτάσεων για κοινωφελείς σκοπούς, ανακαινίσεις μοναστικών και εκκλησιαστικών κτιρίων, ανεγέρσεις και ανακαινίσεις ναών στις Ί. Μ. Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως, Μεγάρων και Σαλαμίνας, και Φλωρίνης. Ο χώρος δέν επαρκεί να αναφερθούν αναλυτικά όλες οι δραστηριότητες που έχουν πραγματοποιηθεί από την Ένορία του Άγιου Ήλευθερίου. Μεγάλη έπιτυχία είναι και ή άριστη σχέση με τους νέους της και ή έλευθερη πρόσβαση στα σχολεία της περιοχής, γεγονός που έπιτυγχάνεται με τη διακριτικότητα και την πνευματικότητα των κληρικών της Ένορίας. Άρκεί να είπωθεί, πώς έχουν ως τώρα γραφεί δύο βιβλία με τη δραστηριότητα αυτή. Εϋχόμαστε να γραφούν και άλλα πολλά, που σημαίνει ότι το έργο της Ένορίας θα πολλαπλασιάζεται καθημερινά.

Κέντρο Ήμέρας Χρονίων Νευρολογικών Νοσημάτων «Ό Άγιος Λουκάς» στο Πνευματικό Κέντρο της Ί. Μ. Βεροίας και Ναούσης

Στις 6.2.07 ξεκίνησε τη λειτουργία του στο Πνευματικό Κέντρο της Ί. Μ. Βεροίας, το Κέντρο Ήμέρας Χρονίων Νευρολογικών Νοσημάτων «Ό Άγιος Λουκάς», Ήπίσκοπος Συμφερουπόλεως ό Ήατρός. Πρόκειται για μία πρωτοβουλία, στον τομέα Ήγείας, της Ήερās Μητροπόλεως Βεροίας, Ναούσης και Καμπαρίας, σε συνεργασία με την Ήλληνική Ήταιρεία Ποιότητας Ζωής των Χρονίως Νευρολογικώς Πασχόντων, καθώς και της Α΄ Νευρολογικής Κλινικής του Α.Π.Θ. και Ήατρούς του Ήατρικού Συλλόγου Ήμαθίας και θα παρέχει ύποστήριξη σε άσθενείς και το συγγενικό τους περιβάλλον στα χρόνια νευρολογικά νοσήματα όπως νόσος Άλτσχάιμερ και άλλες μορφές Άνοιας, πολλαπλή σκλήρυνση, μυοπάθειες, έπιληψία, χρόνιας πολυνευροπάθειες κ.ά. Ή φωτογραφία του Άγιου είναι σπάνια.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ἐκοιμήθη ὁ Μητροπολίτης Μεσσηνίας κυρὸς Χρυσόστομος

Ἐκοιμήθη τὴν 1η Μαρτίου 2007 ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κυρὸς Χρυσόστομος, πλήρης ἡμερῶν, σὲ ἡλικία 89 ἐτῶν. Ἡ ἐξόδιος Ἀκολουθία τελέστηκε τὸ Σάββατο 3 Μαρτίου, στὸν Ἱ. Καθεδρικό Ναὸ Ὑπαπαντῆς τοῦ Χριστοῦ Καλαμάτας παρουσία τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου, πολλῶν Μητροπολιτῶν καὶ πλήθους κόσμου. Τὸν ἐπικήδειο ἐξεφώνησε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱ. Συνόδου Ἀρχιμ. κ. Κύριλλος Μισιακούλης. Ὁ Μακαριστὸς Μητροπολίτης Μεσσηνίας, κατὰ κόσμον Ἀδὰμ Θέμελης, γεννήθηκε τὸ 1918 στὴν Ἰστιαία Εὐβοίας. Σπούδασε στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τῶν Ἀθηνῶν. Διάκονος χειροτονήθηκε τὸ 1944, Πρεσβύτερος τὸ 1945. Διακόνησε τὴν Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν θέση τοῦ Πρωτοσυγγέλλου καὶ τοῦ Ἱεροκήρυκα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μεσσηνίας. Διατέλεσε Γραμματεὺς καὶ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱ. Συνόδου. Τὸ 1957 ἐξελέγη Βοηθὸς Ἐπίσκοπος στὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, ὑπὸ τὸν τίτλον τῆς Ἐπισκοπῆς «Θαυμακοῦ» καὶ τὸ 1965 ἐξελέγη Μητροπολίτης Μεσσηνίας, Μητρόπολη τὴν ὁποίαν διεποίμανε μὲ ἀγάπη καὶ ἐνδιαφέρον. Ἀνακηρύχθηκε Ἐπίτιμος Διδάκτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Σχολῆς

Ἀνθρωπιστικῶν Ἐπιστημῶν καὶ Πολιτισμικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Ἐφυγε ὁ Ἰωάννης Φουντούλης

Ἐφυγε ἀπὸ τὴ ζωὴ στὶς 24.01.07 ὁ καθηγητὴς τῆς Ὀμιλητικῆς καὶ τῆς Λειτουργικῆς Θεολογίας τοῦ Α.Π.Θ. (1969-1996) καὶ ἐπὶ πάρα πολλὰ χρόνια τακτικὸς συνεργάτης τοῦ «Ε» Ἱ. Φουντούλης. Γεννήθηκε στὴ Μυτιλήνη τὸ 1927 καὶ καταξιώθηκε ὡς ὁ λειτουργιολόγος τῆς Ἐκκλησίας. Προσηνὴς καὶ γλυκὺς ἄνθρωπος, ἀκούραστος δάσκαλος, συστηματικὸς, ἄξιος καὶ εὐσυνείδητος ἐπιστήμων, ἀγαπήθηκε ἀπὸ τοὺς συναδέλφους καὶ τοὺς μαθητὲς του καὶ ἄφησε ἐποχὴ μὲ τὶς ἀπαντήσεις γιὰ λειτουργικὰ θέματα πρὸς ἱερεῖς ἀπὸ τὶς σελίδες τοῦ περιοδικοῦ μας ἀπὸ τὸ 1964 ὡς πρόσφατα. Ἄρχων Χαρτουλάριος τοῦ Οἴκ. Πατριαρχείου καὶ Διευθυντὴς τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν, πέρα ἀπὸ τὶς ἄλλες δραστηριότητές του ἀσχολήθηκε μὲ τὴν ὀργάνωση καὶ στήριξη πολλῶν λειτουργικῶν συνεδρίων καὶ ἔγραψε μὲγάλο ἀριθμὸ ἐπιστημονικῶν μελετῶν. Αἰωνία του ἡ μνήμη.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ν. Δρατσέλλα, Θεολόγου, Μ.Θ.

Μέ την ευκαιρία της ελεύσεως της Μεγάλης Εβδομάδος θα επιχειρήσουμε μία Πατερική προσέγγιση του Πάθους του Ίησού Χριστού. Ειδικότερα, θα αναφερθούμε στον λόγο του Ίεροῦ Χρυσοστόμου «εἰς τὸν σταυρὸν καὶ εἰς τὸν ληστήν, καὶ περὶ τῆς δευτέρας τοῦ Χριστοῦ παρουσίας, καὶ περὶ τοῦ συνεχῶς εὐχεσθαι ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν» (Μ.Ρ.Γ. 49, 399-408).

Ὁ ἅγιος πατὴρ ἀρχίζει τὴν ὁμιλία του μὲ τὴν ἀναφορὰ στὴν ἐπιτέλεση τῆς πανηγύρεως. Ὁ σταυρὸς ἦταν γιὰ τὴν πρὸ Χριστοῦ ἐποχὴ σύμβολο καταδίκης, στὴ συνέχεια ὅμως κατέστη

διότι ἦταν προσφορὰ γιὰ ὅλη τὴν γῆ καὶ ὄχι μόνο γιὰ τοὺς Ἰουδαίους. Ἐπειδὴ, λοιπόν, ὁ Χριστὸς καθάρισε ὅλη τὴν οἰκουμένη ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, ὅλος ὁ κόσμος ἔγινε χώρος προσευχῆς. Αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ ἔννοια τῶν λόγων τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὀσίους χεῖρας» (Α' Τιμ. 2, 8, Μ.Ρ.Γ. 49, 401).

Ἄλλὰ τὸ ὕψιστο κατόρθωμα τοῦ Σταυροῦ ἦταν τὸ ἀνοιγμα τοῦ Παραδείσου. Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος εἰσήχθη στὸν Παράδεισο, ἦταν ἓνας ληστής, σύμφωνα μὲ τὰ λόγια τοῦ ἴδιου τοῦ Χριστοῦ «σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ» (Λουκ. 23, 43, πρβλ. Μ.Ρ.Γ. 49, 401).

Ο ΙΕΡΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Γιὰ τὴν Σταύρωση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ

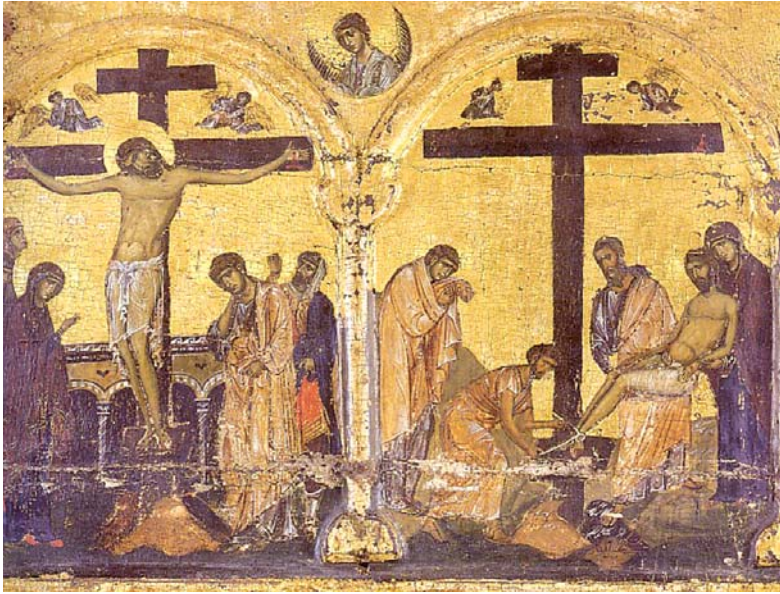
ἀντικείμενο τιμῆς. Ἀποτελεῖ ἀναίρεση τῆς ἐχθρας μεταξύ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἀσφάλεια τῆς πνευματικῆς εἰρήνης καὶ θησαυρὸ ἀπειρων ἀγαθῶν (πρβλ. Μ.Ρ.Γ. 49, 399). Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀναφέρει σχετικὰ μὲ τὸν Σταυρὸ: «εὐορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ... ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας» (Α' Κορ. 5, 8, Μ.Ρ.Γ. 49, 399). Ὡς αἰτία τοῦ εὐορτασμοῦ προβάλλει τὸ ὅτι «τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός» (Α' Κορ. 5, 7).

Ἄξιζε νὰ σημειωθεῖ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔγινε καὶ θυσία καὶ ἱερέας, ἐνῶ ὁ Σταυρὸς κατέστη τὸ θυσιαστήριον. Ἡ θυσία ἔγινε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη καὶ τὰ τείχη, διότι ἦταν καθολικὴ καὶ

Ὅταν οἱ Πρωτόπλαστοι ἐκδιώχτηκαν ἀπὸ τὸν Παράδεισο, τάχτηκαν τὰ Χερουβείμ νὰ τὸν τηροῦν. Ὅμως ὁ Ἰησοῦς ἦταν Κύριος τῶν Χερουβείμ. Ἐκεῖ ἐστρέφετο ἡ φλογινὴ ρομφαία, ἐνῶ τώρα ὁ ἴδιος ὁ Θεάνθρωπος ἀποδείχτηκε ἐξουσιαστής τῆς φλόγας, τῆς γέενας τοῦ πυρός, τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου. Ἔτσι, ὅταν εἰσήλθε στὸν Παράδεισο, ἔλαβε τὸν ληστὴ μαζί Του, ὄχι καταπατώντας αὐτόν, ἀλλὰ τιμώντας (τὸν Παράδεισο) μὲ τὸν ἴδιο τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ὁδήγησε τελῶνες καὶ πόρνες, ὅταν βρισκόταν στὴν γῆ, ὥστε νὰ φανοῦν ἄξιοι αὐτῆς τῆς τιμῆς (Ματθ. 21, 31, πρβλ. Μ.Ρ.Γ. 49, 401). Ὁ μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ Πέτρος φοβήθηκε μία ὑπηρέτρια. Ὁ ληστής ἔβλεπε ὅλο τὸν Ἰσραηλιτικὸ λαὸ νὰ φωνάζει καὶ νὰ βλασφημεῖ, ὅμως δὲν περιφρόνησε τὸν ἐξευτελιζόμενον Ἐσταυρωμένο, ἀλλὰ, ἀφοῦ παραμέρισε ὅλα αὐτὰ μὲ τὰ μάτια τῆς πίστεως, ἀναγνώρισε τὸν Κύριο ὡς Δεσπό-

Ἄγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος.
Εἰκονίδιο στὸ πλαίσιο τῆς εἰκόνας
μὲ τὸν Χριστὸ Μέγα Ἀρχιερέα,
16ος αἰ. Πρωτᾶτο.

Σταύρωση και Ἀποκαθήλωση,
εἰκόνα ἐπιστυλίου,
Ι. Μ. Βατοπεδίου,
β' μισό 12ου αἰ.

τη τῶν Οὐρανῶν, καὶ ὁμολόγησε Αὐτὸν μὲ τὴν ἔκφραση «Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου» (Λουκ. 23, 42, Μ.Ρ.Γ. 49, 402). Εἶναι ὄντως χαρακτηριστικὴ ἢ διαφορὰ τοῦ εὐγνώμονος ληστοῦ ἀπὸ τὸν ἄλλο ληστή. Καὶ οἱ δύο βρίσκονταν στὸν Σταυρό, ἀλλὰ ὁ ἓνας σώθηκε, ἐνῶ ὁ ἄλλος ὀδηγήθηκε στὴν κόλαση. Ὁ ἓνας φέρθηκε μὲ εὐγνωμοσύνη, ἐνῶ ὁ ἄλλος λαιδοροῦσε τὸν Ἰησοῦ.

Ἡ μεγάλη φιλανθρωπία τοῦ Ἰησοῦ φαίνεται ὄχι μόνο ἀπὸ τὴν Σταυρικὴ Του θυσία, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ λόγια Του στὸν Σταυρό. Διότι, παρ' ὅλο πὺ χλευαζόταν καὶ διεκωμωδεῖτο, συγχώρησε τοὺς σταυρωτὲς Του μὲ τὰ χαρακτηριστικὰ λόγια: «πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασιν τί ποιοῦσι» (Λουκ. 23, 34, Μ.Ρ.Γ. 49, 405). Ἐνῶ οἱ σταυρωτὲς Του βλασφημοῦσαν λέγοντας «εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, κατὰβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ», (Ματθ. 27, 40, Μ.Ρ.Γ. 49, 405), Ἐκεῖνος δὲν κατέβαινε ἀπὸ τὸν Σταυρό, ἀκριβῶς ἐπειδὴ εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ἦλθε στὴν γῆ, γιὰ νὰ σώσει τὸν κόσμον. Ἔτσι, μὲ τὴν συγχώρεση τῶν σταυρωτῶν Του, ἔδωσε τὴν δυνατότητα τῆς ἄφεσης τῶν ἀμαρτιῶν στὸν Ἀπόστολο Παῦλο καὶ στοὺς μύριους Ἰουδαίους, οἱ ὁποῖοι πίστεψαν σ' Αὐτόν.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος καλεῖ τὸν κάθε πιστὸ χριστιανὸ νὰ μιμηθεῖ τὸν Ἰησοῦ στὸ νὰ προσεύχεται γιὰ τοὺς ἐχθροὺς του (πρβλ. Μ.Ρ.Γ. 49, 405). Τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου μιμήθηκε ὁ Στέφανος, ὅταν κατὰ τὴν στιγμή τοῦ λιθοβολισμοῦ του ἔλεγε «Κύριε, μὴ στήσῃς

αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν ταύτην» (Πρ. 7, 60, Μ.Ρ.Γ. 49, 405). Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔγραψε ὅτι «ἠνυχόμεν γὰρ ἐγὼ αὐτὸς ἀνάθεμα εἶναι ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα» (Ρωμ. 9, 3, Μ.Ρ.Γ. 49, 406). Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖο εἶναι ἄξιο θαυμασμοῦ, εἶναι ὅτι ἀκόμα καὶ στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ὑπάρχει ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς ἐχθροὺς, παρὰ τὴν ρητὴ διαβεβαίωση ὅτι «ὄφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος» (Ἐξ. 21, 24, Λευιτ. 24, 20, Μ.Ρ.Γ. 49, 406).

Ὅμοιος ὁ Δαβὶδ, ὅταν ἐπαναστάτησε ἐναντίον τοῦ ὀστρατὸς μὲ τὸν γιό του Ἀβεσαλώμ, καὶ ὁ Θεὸς ἦταν ἔτοιμος νὰ τιμωρήσει τοὺς στασιαστὲς, εἶπε πρὸς τὸν Θεὸ ὅτι «ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι ἠδίκησα καὶ ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα, καὶ οὗτοι τὰ πρόβατα τί ἐποίησαν; γενέσθω δὴ ἡ χεὶρ σου, ἐν ἐμοὶ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς μου» (Βασ. Β' 24, 17, Μ.Ρ.Γ. 49, 406). Ὁ Σαμουὴλ ὁ προφήτης, ὅταν ἀτιμάστηκε ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους, εἶπε ὅτι δὲν θέλησε νὰ ἀμαρτάνει μὲ τὸ νὰ σταματήσει νὰ προσεύχεται στὸν Θεὸ γι' αὐτούς (πρβλ. Μ.Ρ.Γ. 49, 406), διότι ὡς ἀμαρτία θεωροῦσε τὴν ἔλλειψη προσευχῆς γιὰ τοὺς ἐχθροὺς. Ὅμοιος καὶ ὁ Στέφανος καὶ ὁ Ἀπ. Παῦλος καὶ ἄλλοι ἱεροὶ ἄνδρες τῆς Ἀγίας Γραφῆς συγχώρησαν τοὺς ἐχθροὺς τους. Συνεπῶς καὶ ἐμεῖς οἱ ὑπόλοιποι χριστιανοὶ δὲν θὰ συγχωρεθοῦμε ἀπὸ τὸν Θεό, ἐὰν δὲν εὐχόμεσθε ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν μας. Διότι, ἐὰν προσευχόμεσθε μόνον γιὰ τοὺς φίλους μας, δὲν θὰ γίνομε ἀνώτεροι ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρεις καὶ τοὺς τελῶνες. Ἄν ἀντίθετα ἀγαπήσομε τοὺς ἐχθροὺς μας, θὰ γίνομε ὅμοιοι μὲ τὸν Θεό, σύμφωνα μὲ τὰ λόγια τοῦ ἴδιου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ «τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους» (Ματθ. 5, 45, Μ.Ρ.Γ. 49, 408). Ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος καταλήγει τὸν λόγο του μὲ δοξολογία πρὸς τὸν Ἰησοῦ Χριστό.

Ο Κλάδος Πολιτιστικών Προγραμμάτων και Διαδικτύου της Έκκλησίας της Ελλάδος διοργάνωσε διημερίδα στις 27 και 28 Φεβρουαρίου για τα 50 χρόνια Ευρωπαϊκής Ένωσης από την ιστορική υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης στο Ζάππειο Μέγαρο, το κτίριο που σφράγισε το ευρωπαϊκό βάπτισμα της Ελλάδος. Το θέμα της συζήτησης που πραγματοποιήθηκε την πρώτη ημέρα ήταν «Ο Καποδίστριας και η Ευρωπαϊκή ιδέα» Συνομιλητές ήταν ο Μακ. Αρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος, ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. Σωτ. Χατζηγάκης, ο καθ. του Α.Π.Θ. κ. Α. Καραθανάσης και ο Διευθυντής του περιοδικού «Νέα Πολιτική» κ. Μελ. Μελετόπουλος. Συντονιστής της εκδήλωσης ήταν ο δημοσιογράφος Γ. Βλαβιανός.

Θα θέλαμε να σταθούμε κυρίως σε μερικά από όσα είπε ο Μακ. κ. Χριστόδουλος σχετικά με τις θέσεις του Καποδίστρια και την Ευρώπη, που μας ενδιαφέρει στις σελίδες αυτές, αλλά και την πίστη του. Αρχίζοντας, λοιπόν, την όμιλία του τόνισε ότι «Συγκεντρωθήκαμε σήμερα για να τιμήσουμε τον Ίωάννη Καποδίστρια ως πρώτον Έλληνα ευρωπαίο, και ακόμη περισσότερο ως τον πρώτον Ευρωπαίο πολιτικό που έθεσε το θέμα επίσημα, σε τράπεζα διασκέψεως των ευρωπαϊκών δυνάμεων».

Σε άλλο σημείο ο Μακαριώτατος παρατήρησε ότι «Πρέπει να βλέπουμε κυρίως ότι ο Καποδίστριας ενδιαφερόταν όχι μόνο για την πατρίδα του, όχι μόνο για τα συμφέροντα της χώρας στην υπηρεσία της οποίας βρισκόταν, αλλά επίσης για την απαλλαγή της Ευρώπης από το θανάσιμο παιχνίδι των υπερδυνάμεων. Η πολιτική που ζητά την αντικατάσταση της επικυριαρχίας από τη συνεργασία, ή πολιτική που θέλει την ίση αντιμετώπιση των μικρών χωρών με τις μεγάλες, είναι διαυγής έκφραση της ευρωπαϊκής πολιτικής».

Αναφερόμενος ο Μακαριώτατος στην πίστη του πρώτου Κυβερνήτη της Ελλά-

Έκδήλωση για την Ευρωπαϊκή Ένότητα στο Ζάππειο

δος είπε ότι «Ο Καποδίστριας ως κύριο σκοπό της εκπαίδευσης των Ελλήνων έθετε τη μύηση των μαθητών στην Όρθόδοξη πίστη και τη λατρεία της Έκκλησίας. Άλλα έφρόντιζε επίσης να γίνεται σεβαστός και ο ρόλος της Έκκλησίας στην ιστορική πορεία του γένους. Υποστήριζε πως ευθύνη και υποχρέωση της πολιτείας είναι να δείχνει ότι “ή χριστιανική θρησκεία έσυντήρησεν εις τους Έλληνας και γλώσσα και πατρίδα και αρχαίας ένδόξους άναμνήσεις, και έξαναχάρισεν εις αυτούς την πολιτικήν ύπαρξιν, της όποίας είναι στύλος και έδραίωμα”».

Ο Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. Χατζηγάκης περιέγραψε τους επιδέξιους διπλωματικούς χειρισμούς του πολιτικού άνδρα κι επανέλαβε την ρήση του Κ. Τσάτσου πως «την Ελλάδα την έκανε ο Καποδίστριας». Τελευταίος από τους όμιλητές ο καθ. κ. Μελ. Μελετόπουλος έδωσε το ιστορικό πλαίσιο της πολιτικής διαδρομής του Καποδίστρια, σκιαγραφώντας το όραμα του ήγέτη για ένα κράτος σύγχρονο, απαλλαγμένο από την ήγεμονία των Μεγάλων Δυνάμεων της εποχής.

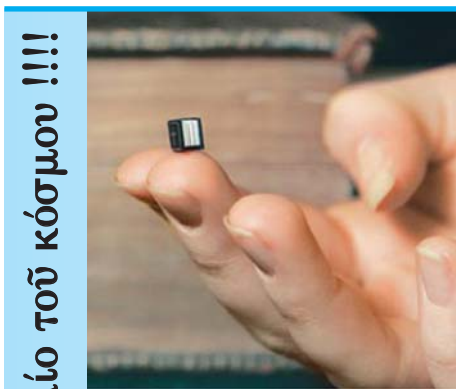
Τη δεύτερη ημέρα πραγματοποιήθηκε στρογγυλή

Ἡ κ. Βούλτεψη σημείωσε με ἔμφαση τὸ ἔλλειμμα πληροφόρησης γιὰ τὴν Εὐρώπη ἀπὸ τὰ μέσα ἐνημερώσεως καὶ τόνισε τὴν ἀνάγκη ἀποκέντρωσης καὶ εὐρύτερης συμμετοχῆς τῶν πολιτῶν στὴ λήψη ἀποφάσεων. Ἀντιστοίχως ὁ κ. Δημητρίου ἀναφέρθηκε στὴν ἐξωτερικὴ πολιτικὴ ποὺ ἀκολούθησε ἡ χώρα ἔναντι τῆς Εὐρώπης κατὰ τοὺς δυὸ τελευταίους αἰῶνες. Ὁ κ. Τ. Θεοδωρόπουλος δήλωσε αισιόδοξος γιὰ τὸ μέλλον τῆς Ἑνώσεως, καταγράφοντας ὅτι αὐτὴ

εἶναι πρωτίστως πολιτιστικὴ με θεμελιακὸ συστατικὸ καὶ τὸν χριστιανισμό. Ἡ Διημερίδα ἔκλεισε με τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Π. Δρακοπούλου, πού, σημειώνοντας τοὺς σταθμοὺς τῆς Εὐρωπαϊκῆς πορείας ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα ὡς σήμερα, ἔδωσε τὴν ταυτότητα τῆς γηραιᾶς ἡπείρου ὡς πολιτιστικὸ μὸρφωμα.

τράπεζα με θέμα «Ἡ μετάδοση τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἰδέας στὴν Ἑλλάδα» με συνομιλητὲς τὴν πρ. Ἐπίτροπο, βουλευτὴ τοῦ ΠΑ.ΣΟΚ. κ. Α. Διαμαντοπούλου, τὴν βουλευτὴ τῆς Ν.Δ. κ. Σ. Βούλτεψη, τὸν συγγραφέα κ. Τ. Θεοδωρόπουλο καὶ τὸν δημοσιογράφο κ. Μ. Δημητρίου. Τὴ συζήτηση συντόνισε ὁ δημοσιογράφος Κ. Βέρρος.

Τὸ πιὸ μικρὸ βιβλίο τοῦ κόσμου !!!!

Ἀνάμεσα στὰ πολύτιμα ἀντικείμενα αὐτοῦ τοῦ κόσμου ὑπάρχει καὶ ἓνα βιβλίο μινιατούρα. Οἱ διαστάσεις τοῦ εἶναι 5X5 χιλιοστὰ καὶ τό... λιλιπούτειο μέγεθός του ἀντιστοιχεῖ σὲ ἓνα καὶ μόνο τυπογραφικὸ στοιχείο! Κι ὅμως ὁ πλοῦτος τοῦ μεγάλος! Στὶς σχεδὸν ἀθώρητες σελίδες τοῦ χωράει τὴ θεοδίδακτη προσευχὴ τοῦ Κυρίου μας: Τὸ Πάτερ ἡμῶν σὲ ἕξι γλῶσσες. Πουλήθηκε πρὶν ἀπὸ ἓνα χρόνο περίπου στὴν ἐαρινὴ δημοπρασία μικροσκοπικῶν τόμων τοῦ γνωστοῦ διεθνoῦς Οἴκου Christie's τοῦ Λονδίνου! Ἡ τιμὴ του; 500 εὐρώ. Στενοχωρηθήκατε; Κι ὅμως, χάρη στὸ ἀδιάλειπτο κατηχητικὸ ἔργο τῆς ἀκούραστης Ἐκκλησίας μας μπορεῖτε σίγουρα νὰ προσευχηθεῖτε καὶ νὰ πεῖτε τὸ Πάτερ Ἡμῶν χωρὶς αὐτὸν τὸν ἀξιοθαύμαστο μικρὸ θησαυρό!!!

Ἄρχιμανδρίτης Ἰγνάτιος Σωτηριάδης

ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ Η ΕΥΡΩΠΗ

Ἀναγεννημένοι Χριστιανοί

Ἄρχιμ. Γρηγορίου Κωνσταντίνου, Δρος Θ.

Οἱ Ἀναγεννημένοι Χριστιανοί εἶναι οἱ ὁπαδοὶ τῆς «Ἀναγεννημένης Ἐκκλησίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ» παρακλάδι τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας. Κανείς δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι πρόκειται γιὰ μία αἵρεση πού τὴν ὑπαρξή της ὀφείλει στοὺς Ἀμερικανούς Εὐαγγελιστὲς καὶ Πεντηκοστιανούς τῆς Ν. Ὑόρκης τῶν Η.Π.Α, πού θεωροῦνται ὡς κατ' ἐξοχήν τὰ ἰδρυτικά της μέλη. Χρησιμοποιοῦν τὸν τίτλο αὐτὸ γιὰ νὰ δηλώσουν τὴν μεταστροφή τους ἀπὸ τὴν ἁμαρτία στὴ δῆθεν σωτηρία, πού ἔγινε μετὰ ἀπὸ δῆθεν προσωπικὴ «ἀποκάλυψη» πού δέχθηκαν, ὅπως καὶ οἱ ἴδιοι ἰσχυρίζονται, ἀπὸ τὸν ἴδιο Ἰησοῦ Χριστὸ μέσῳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Οἱ ὁπαδοὶ τῆς αἵρεσης αὐτῆς ἀποδέχονται τὴν Ἁγία Γραφή καὶ θεωροῦν ὅτι κάθε τι πού εἶναι ἐκτὸς αὐτῆς ἀποτελεῖ ἀνθρώπινη ἐπινόηση, ὑποκείμενη στὸ ἀνθρώπινο λάθος καὶ στὴν ἁμαρτία. Στὴν Ἑλλάδα ὁπαδοὶ αὐτῆς τῆς αἵρεσης δὲν ἔχουν ἐμφανισθεῖ, ἐκεῖνο ὅμως πού γνωρίζουμε εἶναι ὅτι ὑπάρχει στενὴ συνεργασία μὲ τοὺς Ἑλλήνες Πεντηκοστιανούς.

Στὴ διδασκαλία τους μιλοῦν καὶ γιὰ ἄλλους «Ἀναγεννημένους Χριστιανούς» ἐκτὸς τῆς δικῆς τους ομάδας. Μᾶς λέγουν, λοιπόν, ὅτι ὅλοι εἶναι δεκτοὶ στὴν ομάδα τους ἀπὸ ὅποιοδήποτε δόγμα καὶ ἂν προέρχονται, μόνον νὰ πιστεύουν πὼς τὸ Ἅγιο Πνεῦμα δὲν εἶναι πανάκεια. Τί θέλουν, ὅμως, νὰ μᾶς ποῦν μ' αὐτό; Πρεσβεύουν πὼς, ἂν πράγματι, τὸ Ἅγιο Πνεῦμα «ἐκχεόταν» ἀδιαλείπτως, ἀπὸ τὴν Πεντηκοστὴ μέχρι τὴν ἐποχὴ μας, σὲ κάθε χριστιανό, ὅπως διδάσκουν καὶ πιστεύουν ἢ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἢ Καθολικὴ καὶ ὁ Προτεσταντισμὸς, τότε θὰ ἦταν ὀρατὰ μὲ γυμνὸ μάτι τὰ εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα Αὐτοῦ. Κατὰ τὴν ἄποψη, ὅμως, τῶν «Ἀναγεννημένων Χριστιανῶν», αὐτὸ δὲν ἔχει συμβεῖ, γι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία ν' ἀναπροσανατολιστεῖ καὶ νὰ αὐτοπροσδιοριστεῖ. Ἐπίσης κάνουν λόγο γιὰ ὅλες τὶς παρεκτροπές πού σημειώθηκαν στὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας, ἐδῶ καὶ δύο χιλιάδες χρόνια, γιὰ τὶς ὁποῖες σημαντικὲς εὐθύνες ἔχουν οἱ

ἀντιγραφεῖς τῆς Ἁγίας Γραφῆς μὲ τὰ λάθη τους καὶ τὶς παραποιήσεις τους. Τὸ ἴδιο μερίδιο εὐθύνης ἐπιρρίπτουν καὶ στοὺς Προκαθημένους τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν, πού μὲ τὶς πράξεις τους ὀδήγησαν καὶ ὀδηγοῦν στὸν παραπέρα κατακερματισμὸ τῆς μιᾶς ἀδιαιρέτου ἀποστολικῆς καὶ καθολικῆς Ἐκκλησίας πού ἱδρυσε ὁ Χριστός.

Βασικὸ σημεῖο τῆς διδασκαλίας τῆς αἵρεσης αὐτῆς εἶναι ἡ «Ἀναγέννηση». Ὁ δρόμος γιὰ νὰ φθάσει ἓνας νεοφώτιστος τῆς αἵρεσης αὐτῆς στὴν «Ἀναγέννηση», σύμφωνα μὲ τὴ διδασκαλία τους, εἶναι νὰ δεχθεῖ τὴν ἀποκάλυψη τοῦ Χριστοῦ, νὰ πιστέψει σ' Αὐτόν, καὶ νὰ ὁμολογεῖ δημοσίως ὅτι ἀποδέχεται τὸν Χριστὸ ὡς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ πρωτίστως νὰ λάβει τὸ βάπτισμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἡ σωτηρία του στὴ συνέχεια εἶναι μία εὐκολὴ καὶ αὐτόματη ὑπόθεση καὶ μάλιστα χωρὶς τὴν τήρηση τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ. Ἡ δοξασία αὐτῆ εἶναι μία ἀπὸ τὶς πιὸ βασικὲς διδασκαλίες τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ. Ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς μας εἶπε: «Μπεῖτε ἀπὸ τὴ στενὴ πύλη· γιατί εἶναι πλατιὰ ἡ πύλη κι εὐρύχωρη ἡ ὁδὸς πού ὀδηγεῖ στὸ χαμό, καὶ πολλοὶ μπαίνουν ἀπ' αὐτήν. Εἶναι στενὴ ἡ πύλη καὶ γεμάτη δυσκολίες ἡ ὁδὸς πού ὀδηγεῖ στὴ ζωὴ, καὶ λίγοι εἶναι ἐκεῖνοι πού τὴ βρίσκουν» (Ματθ. Ζ' 13-14).

Μὲ αὐτὰ τὰ λίγα πού ἀναφέραμε συμπεραίνουμε ὅτι ἡ διδασκαλία τῶν «ἀναγεννημένων χριστιανῶν» κινεῖται στὰ ἴδια πλαίσια μὲ τὴ διδασκαλία τῶν πεντηκοστιανῶν. Συνεπῶς ὁ ἀναγνώστης κατανοεῖ ὅτι οἱ ἀπόψεις των εἶναι ἀσυμβίβαστες μὲ τὴν ὀρθόδοξὴ πίστη μας.

Ἐπίσης μνημονεύουμε στὴν παρούσα ἀναφορὰ γιὰ τὴν αἵρεση αὐτὴ καὶ τὴ σχέση πού ὑπάρχει καὶ διατηρεῖ ὁ πλανητάρχης μὲ τὴν «Ἐκκλησία» αὐτὴ, καθὼς καὶ πολλοὶ πιστεύουν ὅτι εἶναι μέλος της. Στὴν ἄποψη αὐτὴ κατέληξαν ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ὁ ἀγώνας του ὁ προεκλογικὸς καὶ ἡ ἀνοδὸς του στὸ προεδρικὸ ἀξίωμα ἐνισχύθηκε ἀπὸ τὴν «Ἐκκλησία» αὐτὴ. Αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τὶς προεκλογικὲς του ὁμι-

λίες καθώς και από την άνοδό του στο προεδρικό αξίωμα, χωρίς να παραγνωρίζεται και η έν γένει πολιτική του, ή όποια στηρίχτηκε στην άνοδο για τη σύγκλιση τριών μεγάλων και ισχυρών ιδεολογικών ρευμάτων που ευνουῶσαν την ύπαρξη της «Εκκλησίας των αναγεννημένων χριστιανών». Τα ρεύματα αυτά ήταν:

Α. Τοῦ φονταμενταλιστικοῦ προτεσταντισμοῦ. Οἱ newborn –αναγεννημένοι– Χριστιανοί, στους οποίους συμπεριλαμβάνεται και ὁ Τζώρτζ Μπους ὁ νεώτερος, ἀριθμοῦν ἀρκετὰ ἑκατομμύρια, ἐνῶ οἱ Τηλε-εὐαγγελιστές διαθέτουν τεράστια ἀπήχηση και οἰκονομική ισχύ. Οἱ προτεσταντικές παραδοσιακές ἐκκλησίες χάνουν συνεχῶς ὄλο και περισσότερο ἔδαφος μπροστὰ στους ξαναγεννημένους εὐαγγελικούς οἱ ὅποιοι ἀναδείχθηκαν, στὶς δύο τελευταῖες δεκαετίες, ἴσως στοῖς ισχυρότερο λόμπυ τῶν σημερινῶν ΗΠΑ (Σὲ αὐτοὺς ἀναφέρονται ἰδιαίτερα τὰ ἄρθρα τοῦ Θεόδωρου Ντρίνια, «Ὁ Θεὸς νὰ εὐλογεῖ τὴν Ἀμερική», σσ. 24-26 και τῆς Ἰνγκριντ Καρλάντερ, «Ἡ ἀποθέωση τῆς θρησκείας - θεάματος», σσ. 29-33).

Β. Τοῦ ἐβραϊκοῦ σιωνισμοῦ, ὁ ὅποιος κατόρ-

θωσε νὰ κυριαρχήσει στοῖς ἐσωτερικὸ τῆς ἐβραϊκῆς κοινότητας τῶν ΗΠΑ.

Γ. Νέο-συντηρητικοί, ὅπως οἱ ἴδιοι ἀποκαλοῦν τοὺς ἑαυτοὺς τους, ὄχι μόνο γιατί στὴν πλειοψηφία τους προέρχονται ἀπὸ τὴν Ἀριστερά (εἴτε τοῦ δημοκρατικοῦ κόμματος εἴτε ἀκόμα και ἀπὸ τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα, τὴν τροτσικιστικὴ Ἀριστερά ἢ τὸ κίνημα τῆς δεκαετίας τοῦ 1960 και τοὺς Ἑβραίους φιλελεύθερους), ἀλλὰ και γιατί, σὲ ἀντίθεση μὲ τοὺς παραδοσιακοὺς ἐπιδιώκουν νὰ εἰσαγάγουν ἕνα νέο πνεῦμα στὴν συντηρητικὴ ἀποψη. Τὰ τρία αὐτὰ λοιπὸν ρεύματα ἔπαιξαν ἀποφασιστικὴ σημασία στὰ πολιτικά και θρησκευτικὰ δρώμενα τῶν ΗΠΑ.

Ἀπὸ τὰ λίγα αὐτὰ ποὺ ἀναφέραμε γιὰ τὴν αἰρετικὴ αὐτὴ ὁμολογία, ἀντιλαμβάνεται ὁ ἀναγνώστης περὶ τίνος πρόκειται. Εἶναι καθαρὰ σὲ λάθος δρόμο τόσο ἡ «Ἐκκλησία» τους, ὅσο και αὐτοὶ ποὺ τὴν ἀποτελοῦν. Κι αὐτὸ γιατί δὲν ἔχουν καμιά σχέση μὲ τὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ και τῶν Ἀποστόλων. Ἄς εἴμαστε, λοιπὸν, προσεκτικοὶ και σὲ ἀπόσταση ἀπὸ τοὺς «Ἀναγεννημένους Χριστιανούς».

ΧΡΗΣΗ ΝΕΡΟΥ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ

Ἀρχιμ. Δανιὴλ Σάπικα,
Γεν. Ἴατροῦ

Μία μελέτη Πανεπιστημίου ἔδειξε ὅτι ἕνα ποτήρι νερὸ σταματᾶει τοὺς νυχτερινοὺς πόνους τῆς πείνας, γιὰ σχεδὸν 100% τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἦταν σὲ δίαιτα.

- Ἡ ἔλλειψη νεροῦ εἶναι ὁ Νο 1 παράγων τῆς κούρασης τῆς ἡμέρας.
- Ἡ προκαταρκτικὴ ἔρευνα δείχνει ὅτι 8-10 ποτήρια νεροῦ ἡμερησίως θὰ μπορούσαν νὰ ἀνακουφίσουν σημαντικὰ τοὺς πόνους τῆς πλάτης και τῆς ἀρθρίτιδας μέχρι και 80% στοὺς πάσχοντες.
- Μία ἀπλὴ ἐλάττωση κατὰ 2% τοῦ νεροῦ τοῦ σώματος μπορεῖ νὰ προκαλέσει σύγχυση στὴ βραχυπρόθεσμη μνήμη, πρόβλημα μὲ τὴν ἀπλὴ ἀριθμητικὴ, και δυσκολία στὴν ἐστίαση στὴν ὀθόνη τοῦ ὑπολογιστῆ.
- Ἡ κατανάλωση 5 ποτηριῶν νεροῦ καθημερινὰ μειώνει τὸν κίνδυνο καρκίνου παχέως ἐντέρου κατὰ 45%, σὺν τὸ ὅτι μπορεῖ νὰ πετσοκόψει τὸν κίνδυνο καρκίνου τοῦ μαστοῦ κατὰ 79%, και εἶναι 50% λιγότερο πιθανὸ νὰ ἀναπτύξει κάποιος καρκίνου οὐροδόχου κύστης.

Σεῖς πίνετε τὴν ποσότητα νεροῦ ποὺ πρέπει κάθε μέρα;

Ο ΚΑΤΗΧΗΤΗΣ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ*

Πατέρας ή μεγαλύτερος αδελφός;

Όριοθετήσεις

Είναι εύτυχής συγκυρία ότι στον τίτλο της σημερινής όμιλίας προτάσσεται ό στίχος του Άποστόλου Παύλου, γιατί ακολουθώντας τά βήματά του είμαστε βέβαιοι ότι θά συλλάβουμε τó ακριβές νόημα της κατηχητικής μας άποστολής. Πρόκειται πράγματι για άποστολή. Σέ μία έποχή όπου τά πάντα άμφισβητούνται και κάθε είδους άλήθεια, σεις νά έπιμένετε όχι μόνο νά διδάσκετε τήν άλήθεια του Χριστού, τή διδασκαλία της Έκκλησίας μας αλλά και νά στηρίζετε στήν πίστη τους τά νέα παιδιά, τους νέους μας. Αυτό δέν είναι μόνο μία μετάδοση γνώσεως ή γνώσεων, άπλή διδασκαλία, έκφώνηση συγκεκριμένου γνωστικού περιεχομένου, αλλά ύπομονετική προσπάθεια έμπέδωσης και μαθητείας σέ ό,τι πάντοτε, πανταχού και ύπό πάντων έπιστεύθη στην ιστορία της χριστιανικής Έκκλησίας.

Αυτή τή στιγμή δέν θά έπιμείνω τόσο στο πώς αυτής της διαδικασίας ή αν πρέπει νά όνομάζεται Κατήχηση ή Χριστιανική παιδεία και άγωγή και στο πόσο είναι δύσκολο νά λεχθούν τά παλιά μέ καινούριο τρόπο. Έκείνο πού μέ άπασχολεί είναι νά ξεκαθαρίσουμε λίγο τις έννοιες του ύποτίτλου και κατά πόσον ό Κατηχητής μπορεί νά ανταποκριθεί στο ρόλο του ως παιδαγωγού και πατέρα και κατά πόσον κυριολεκτικά ή μεταφορικά θά μπορέσει νά λειτουργήσει ως παιδαγωγός και ως πατέρας αλλά και ως μητέρα, γιατί δέν έχουμε μόνο άνδρες κατηχητές αλλά και γυναίκες κατηγήτριες. Είναι δυνατόν νά οικειοποιηθείτε τις ιδιότητες ενός πατέρα στην ήλικία πού βρισκόσαστε, νέοι και νέες κατηγήτριες και κατηχητές;

Ό ίδιος ό Άπόστολος Παύλος διαχωρίζει κατά

Τού κ. Άλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου

Όμ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Άθηνών

κάποιο τρόπο τις δύο καταστάσεις. Παρ' όλο ότι έδίδαξε στους Κορινθίους τó δρόμο της άλήθειας και ως παιδαγωγός έν Χριστώ, προτιμά για τόν έαυτό του τήν όνομασία του πατέρα. Παιδαγωγούς μπορείτε νά έχετε χιλιάδες, δέν έχετε πολλούς πατέρες αλλά μόνον ένα, έμένα τόν Παύλο, γιατί έγώ σαν πατέρας σας γέννησα μέ τó κήρυγμα του Εύαγγελίου. Έγώ σας μίλησα πρώτος για όλα αυτά τά σπουδαία και τά θαυμάσια και σας άποκάλυψα τόν κόσμο του Θεού. Οί δάσκαλοι έρχονται μετά για νά σας θυμίζουν τις άρχές πού διδάσκω παντού σ' όλες τις έκκλησίες. Και ένας τέτοιος ήταν ό Τιμόθεος «τέκνον άγαπητόν και πιστόν έν Κυρίω» (στίχος 17). Τό ένα τέκνον πρέπει νά υπευθυμίζει στα άλλα τέκνα τις άρχές πού πρέπει νά οδηγούν τή ζωή τους.

Πατέρας ή μεγαλύτερος αδελφός;

Βρίσκονται λοιπόν σέ μία νέα πραγματικότητα αντίληψης του ρόλου τους. Έμφανίζεται ξαφνικά ή έννοια του αδελφού πού παρά τó νεαρόν της ήλικίας του κανένας δέν πρέπει νά τόν καταφρονεί. Είναι σημαντική ή προτροπή του Άποστόλου Παύλου στον Τιμόθεο στην Α' έπιστολή πού του άπηύθυνε (4, 12).

Για όλους μας φαίνεται ότι είναι πιό βολικός ό ρόλος του αδελφού, του μεγαλύτερου, όχι του παρεξηγημένου «μεγάλου αδελφού». Σ' αυτόν ίσως αισθανόμαστε πιό άνετα έμεις οι ίδιοι αλλά και οι άλλοι πού μās άκοϋνε και μās ακολουθούν. Άκόμη και ό Κύριος όνομάζει τόν έαυτό του αδελφό και φίλο μέ όλα τά ξεχωριστά βέβαια προνόμια πού μπορεί νά έχει ένας πρωτότοκος σέ σχέση μέ τόν Θεό Πατέρα.

Διστάζω, λοιπόν, νά αναφερθώ στον Κατηχητή ως Πατέρα και στην Κατηγήτρια ως Μητέρα. Περισσότερο θά ένιωθα τόν ρόλο τους ως οδηγών, ως οδηγών πού δείχνουν τó δρόμο προς τόν Θεό Πατέρα, όπως και ή Παναγία μας ως Όδηγήτρια δείχνει μέ τó χέρι της προς τó Χριστό ως τήν άληθινή όδό, άλήθεια και ζωή.

Αυτή ή έννοια του μεγαλύτερου αδελφού ως παιδαγωγού, ως όδοδείκτη, σαν κάποιου πού βά-

* («Εάν γάρ μυρίους παιδαγωγούς έχητε έν Χριστώ, άλλ' ου πολλούς πατέρας» (Α' Κορινθίους 4, 15) - Ό παιδαγωγός και ό πατέρας για τους νέους. Όμιλία στις Συνάξεις Κατηχητών-τριών και Στελεχών, Κατηχητική Χρονιά 2006-2007, της Ί. Μητροπόλεως Ύδρας, Σπετσών, Αιγίνης, Έρμιονίδας και Τροιζηνίας πού έγινε τήν Κυριακή 10 Δεκεμβρίου 2006 στην Ί. Μονή Άγίου Χριστοφόρου Αιγίνης. Ύπεύθυνος των Συνάξεων είναι ό Ίεροκλήρυξ πανοσ. Άρχιμανδρίτης π. Ίωαννίκιος Γιαννόπουλος.

Η επιστροφή του ασώτου υιού, εικόνα επί γύψου του Δ. Αντωνίου, 1993.

νει τον άλλο στον δρόμο, με συγκινεί ιδιαίτερα σήμερα μάλιστα που ζούμε σε μία «πληροφορική» κοινωνία, όπου οι ιεραρχικές δομές έχουν αντικατασταθεί από δικτυακές διαδρομές και αλληλοεξαρτήσεις μεταξύ κόμβων και δεσμών. Ο Κατηχητής πρέπει να λειτουργεί ως πορθμέας, ως περάτης, ασκώντας περισσότερο μία συμβουλευτική όμηλικων.

Αυτό σημαίνει ότι οι άνθρωποι αυτοί θα διευκολύνουν τα περάσματα, τη διαπύρρμευση, θα γίνουν μεσολαβητές που ευνουούν την ολοκλήρωση των δεδομένων σε πληροφορίες, των πληροφοριών σε γνώσεις, των γνώσεων σε σοφία και της σοφίας σε πολιτισμό, σ' ένα όμως πολιτισμό της αγάπης.

Κύρια χαρακτηριστικά

Δέν θα βρίσκαμε ιδανικότερη και ακριβέστερη περιγραφή από αυτήν που χαράσσει ο Άποστόλος Παύλος προς τον Τιμόθεο όταν του υποδεικνυε γνώμονα διαγωγής (Α' Τιμόθεον 4, 12-13).

«Μηδέεις σου της νεότητος καταφρονείτω, αλλά τύπος γίνου των πιστών εν λόγω, εν αναστροφῇ, εν αγάπῃ, εν πνεύματι, εν πίστει, εν αγνεΐα· ἕως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ».

(«Κανείς να μη σε καταφρονεί που είσαι ἀκόμη νέος. Ἀντίθετα, να γίνεις ὑπόδειγμα για τους πιστούς με τὸ λόγο, με τὴ συμπεριφορά σου, με τὴν αγάπη, με τὴν πνευματικὴ ζωὴ, με τὴν πίστη, με τὴν ἀγνότητά. Ὡσπου να ἔλθω, συγκέντρωσε τὴν προσοχή σου στὴν ἀνάγνωση τῶν Γραφῶν, στὴς συμβουλές και στὴ διδασκαλία»).

Ἐδῶ διακρίνουμε τὰ κύρια χαρακτηριστικά ἐνός

καλοῦ Κατηχητοῦ ὡς παιδαγωγοῦ. Σὲ αὐτὰ ὀφείλει ἡ προετοιμασία τῶν Κατηχητῶν νὰ κατατείνει.

Καίτοι εἶναι δύσκολο πρέπει νὰ ἔχει τὴ συναίσθηση ὅτι οἱ ἄλλοι τὸν θεωροῦν ὡς ὑπόδειγμα, ὡς τύπον και αὐτὸ νὰ γίνεται με τὸ λόγο και τοὺς λόγους του, με τὴ συμπεριφορά του, με τὴ στάση αγάπης που δείχνει, με τὸν φιλόξενο δηλαδή τρόπο που ὑποδέχεται τοὺς νέους ἄνθρώπους. Μία ματιὰ στο 13ο κεφάλαιο τῆς Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς μᾶς φανερώνει τοὺς δείκτες αὐτῆς τῆς αγάπης που μεταφράζονται σε μιὰ πὺ σύγχρονη γλώσσα ὡς κατανόηση, ἀνεκτικότητα, σεβασμὸς και ἀποδοχὴ τοῦ ἄλλου.

Ἡ ὀρθόδοξη πνευματικὴ ζωὴ, μιὰ βίωση δηλαδή τῆς καθημερινότητάς μας ἐνώπιον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μᾶς κάνει νὰ ζοῦμε τὴ ζωὴ τοῦ Θεοῦ στὴς πὺ καθημερινές μας λεπτομέρειες, γεγονὸς που μᾶς ὀδηγεῖ νὰ ἀποκτοῦμε πλήρη ἐμπιστοσύνη για τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ δίπλα μας και νὰ ζοῦμε με φρονιμάδα και ἀκεραιότητα. Εἶναι θεμελιῶδες ἐπίσης μιὰ ὀρθὴ κατανόηση τῆς Ἁγίας Γραφῆς που γίνεται καθημερινὸ ἐντρυφήμα, γιατί πλανᾶται πάντα τὸ ἐρώτημα τοῦ Ἀποστόλου Φιλίππου πρὸς τὸν ἀξιωματοῦχο ἐκείνον που μελετοῦσε τὸν προφήτη Ἡσαΐα στὴν ἄμαξά του «ἂν ἄραγε γινώσκουμε ἃ ἀναγινώσκουμε».

Αὐτὸ μᾶς προδιαθέτει νὰ στεκόμαστε συν-βουλευτικοὶ πρὸς αὐτοὺς που μᾶς πλησιάζουν, ἔτοιμοι, δηλαδή, νὰ συσκεθοῦμε με αὐτὸν ἢ αὐτοὺς που μᾶς ἐρωτοῦν. Δέν μπορούμε νὰ εἶμαστε ἐπιτακτικοὶ ἀλλὰ με διάκριση νὰ συ-ζητοῦμε ἀναζητῶντας τὴν ἀλήθεια ἐκείνη που εἶναι πρέπουσα τὴ στιγμή κατὰ τὴν ὁποία τίθεται κάποιον ζήτημα. Πάνω σ' αὐτὸ, βέβαια, πρέπει νὰ γνωρίζουμε ὅτι δέν εἶμαστε τὸ Α και τὸ Ω. Στὴ συμβουλευτικὴ ἀπαράβατη ἀρχὴ εἶναι ἐκείνη τῆς παραπεμπτικότητας. Παραπέμπουμε δύσκολες περιπτώσεις σε ἐμπειρότερους ἀπὸ ἐμᾶς ἢ πνευματικούς πατέρες ἢ σε ὁποιοὺς ἔχουμε τὴ γνώμη ὅτι μπορούν νὰ βοηθήσουν.

Ἡ διδασκαλία παραμένει κύρια πτυχή τῆς παιδαγωγικῆς μας λειτουργίας. Σ' αὐτὸ ἔχουμε καίρια εὐθύνη νὰ γνωρίζουμε ἐπακριβῶς αὐτὰ που πρέπει νὰ μεταδώσουμε στοὺς νέους μας. Ἄν δέν ξέρομε, νὰ ρωτᾶμε. Δέν ἐπιτρέπονται αὐτοσχεδιασμοί. Γι' αὐτὸ ὁ διδάσκαλος γηράσκει αἰεὶ διδασκόμενος, ἀποκτῶντας, ἂν δέν ἔχει, πνεῦμα μαθητείας.

Προσπάθησα με τὰ παραπάνω νὰ ἀποδώσω τοὺς δύο στίχους τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρὸς τὸν Τιμόθεο, ἀναφερόμενος στο ἔργο τοῦ Κατηχητοῦ.

Τοῦ Πρωτ. κ. Βασιλείου Θερμοῦ

Μία ἀκόμη ἐπιστολή ἔρχεται ἀπὸ τὴν Ἀμερική, ἀπὸ σεβαστὸ πολὺπειρο κληρικό. Μεταφράζω:

«Κάθε μῆνα μὲ ἀγωνία περιμένω τὸν “Ἐφημέριο” γιὰ νὰ μάθω τίς βαθεῖές σας σκέψεις περὶ τῆς σημερινῆς λειτουργικῆς ζωῆς, περὶ τῆς σχέσης μεταξὺ τῶν κληρικῶν καὶ τῆς λατρείας πού προσφέρουν. Σὰς εὐχαριστῶ γιὰ τίς τόσο πολὺτιμες πληροφορίες καὶ γιὰ τὴ συμβολή ἢ ὁποῖα εἶναι καρπὸς τῆς πνευματικῆς σας ἐμπειρίας».

Μόνο σέ ἓνα σημεῖο θὰ στενοχωρήσω τὸν ἀγαπητό μου γνωστὸ καὶ κατὰ πολὺ πρε-

δὲ μὲ δραματικὸ τρόπο τίς ἀτέλειες καὶ τίς παραλείψεις ἡμῶν τῶν κληρικῶν πού ὑποτίθεται πὼς εἴμαστε οἱ ὁδηγοὶ τους. Μερικὲς φορές φέρνουν στὴν ἐπιφάνεια λάθη μιᾶς γενικώτερης πορείας τῆς Ἐκκλησίας. Σέ τέτοιες στιγμὲς λοιπὸν προσπαθῶ νὰ ἀναμίξω τὴν θλίψη μὲ τὴ μετάνοια καὶ νὰ χρεωθῶ ἐγὼ τὰ ἀγνοήματα τῶν ἀδελφῶν μου.

Σήμερα θὰ μιλήσω μὲ πραγματικὰ παραδείγματα. Καὶ ἀρχίζω μὲ τὸ πρῶτο: Φίλος κληρικός μου διηγήθηκε ὅτι ξεκίνησε τὸν ἑσπερινὸ τοῦ Ψυχοσάββατου (Παρασκευὴ ἀπόγευμα) ἔχοντας ψάλτη ἓναν ἀξιοσέβαστο ὑπερήλικα κύριο, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε καὶ δάσκαλός του στὸ δημοτικὸ. Μόλις ἀρχίζει ὁ ψάλτης τὰ στιχηρὰ ἑσπέρια, ὁ κληρικός ἀντιλαμβάνεται ὅτι ἐκ παραδρομῆς ψάλλει τὰ ἀναστάσιμα τοῦ ἑσπερινοῦ τῆς ἐπομένης! Ὁ φίλος μου διστάζει, τί νὰ πράξει: νὰ διορθώσει δημόσια τὸν γηραιὸ δάσκαλό του τοῦ φαίνεται βαρὺ καὶ ἀγενές. Ἔτσι προτιμᾷ νὰ τὸν ἀφήσει νὰ ὀλοκληρώσει μέχρι τὴν εἴσοδο καὶ ὅταν ἔρχεται ἡ ὥρα τῶν ἀποστίχων βγαίνει στὸ ἀναλόγιο καὶ ἀρχίζει αὐτὸς τὰ ὀρθὰ τροπάρια τῆς ἡμέρας. Ὁ γεροδάσκαλος ἀντιλαμβάνεται τὸ λάθος του τελικὰ καὶ ζητᾷ συγγνώμη.

Ἄλλὰ τὸ ἐνδιαφέρον δὲν βρίσκεται σέ κάποιο λάθος πού μπορεῖ νὰ κάμει κάποιος ὑπερήλικας. Στὸ κάτω-κάτω πρόκειται γιὰ κάτι πού ἐνδέχεται νὰ συμβεῖ σέ ὅλους μας ἂν φθάσουμε στὴν ἡλικία του. Ἡ οὐσία τοῦ περιστατικοῦ ἔγκειται στὴν στάση τοῦ ἐκκλησιάσματος. Ὅπως μοῦ εἶπε ὁ κληρικός, ἀποφάσισε νὰ σταθεῖ καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς ψαλμωδίας τῶν λάθος τροπαρίων σέ τέτοιο σημεῖο ὥστε νὰ παρατηρεῖ τὰ πρόσωπα τῶν ἐκκλησιαζομένων. «Ἐ, λοιπόν», μοῦ λέγει, «σέ βεβαιώνω πὼς ἦταν ἀπολύτως ἀτάραχα, σὰν νὰ ψαλλόταν ὁ σωστὸς ἑσπερινός. Οὐδεμία ἀντίδραση ἐκπλήξεως

«Ὡσὰν τὸ σκουλήκι ὅπου τρώγει τὸ ξύλον»

σβύτερο κληρικό. Ὅχι, δὲν εἶναι ὅσα γράφω καρπὸς τῆς πνευματικῆς μου ἐμπειρίας, εἶμαι σίγουρος γι' αὐτό. Εἶναι μόνο καρπὸς παρατηρήσεων, μελέτης, διαλόγων μὲ κληρικούς, καθὼς καὶ τῶν προσωπικῶν μου σφαλμάτων καὶ ἐλλείψεων. Ἐκτὸς ἂν συμπεριλάβουμε στίς πνευματικὲς ἐμπειρίες καὶ τὴ συντριβὴ πού αἰσθάνεται ὁ κληρικός ἀπὸ τὴ συναίσθηση τῶν ἀμαρτιῶν του. Πράγματι, ἐδῶ εἶμαι σέ θέση νὰ βεβαιώσω ὅτι τίς κατανυκτικότερες (γιὰ τὸν ἑαυτό μου τουλάχιστον) Λειτουργίες ἔχω τελέσει ὁσάκις τὴ συνειδησή μου βάραινε κάτι πού μοῦ ὑπενθύμιζε αὐτὸ πού κάποτε ξεχνῶ, ὅτι δηλαδή εἶμαι ἀνάξιος νὰ βρίσκομαι στὸ Ἱερό Βῆμα.

Ἄλλὰ ὁμολογῶ στοὺς ἀγαπητοὺς ἀναγνώστες μου ὅτι ἀνάλογη συντριβὴ καὶ θλίψη μὲ διακατέχει καὶ ὅταν ὑποπίπτουν στὴν ἀντίληψή μου λειτουργικὰ σφάλματα τῶν ψαλτῶν ἢ τοῦ ἐκκλησιάσματος: σφάλματα τὰ ὁποῖα ὑποδηλώνουν μὲν ἀποξένωση ἀπὸ τὰ λεγόμενα καὶ τελούμενα, καταδεικνύουν

Τὰ ἐρωτήματά σας καὶ οἱ προτάσεις σας νὰ ἀπευθύνονται στὸν π. Βασίλειο Θερμό, Ἐρατοῦς 11, Παλλήνη 153 51 ἢ στὸ thermosv@otenet.gr.

ἀπό κανέναν! Καὶ μάλιστα, ἐνῶ εἶχαν ἔλθει μετὰ κόλλυβά τους γιὰ τὶς ψυχές τῶν οἰκείων τους!» Εἶναι φανερό ὅτι τὸ γεγονός ὑποδηλώνει πλήρη γλωσσικὴ ἀποξένωση ἀπὸ τὰ συμβαίνοντα στὸ ναό, ὅπως καὶ ἐγκαθιδρυμένη θρησκευοποίηση: Ἄρκεϊ νὰ φέρουμε τὰ κόλλυβα νὰ τὰ διαβάσει ὁ παπὰς καὶ ὅλα ἔχουν γίνεϊ ὅπως πρέπει...

Δεύτερο περιστατικό: Λειτουργῶ ὁ ἴδιος μετὰ ψάλτη θεολόγο καὶ φιλόλογο. Βγαίνω στὴν Ὁραία Πύλη νὰ εἰρηνεύσω καὶ ἀκούω τὴν ἀπάντησή του: «Καὶ τῷ πνεύματί σου τῷ ἀγίῳ»!!! Ἐνας ἄνθρωπος μετὰ δυὸ πτυχία (καὶ τί πτυχία; αὐτὰ μετὰ τὰ ὅποια σπουδάζει τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ τὴ θεολογία μας) ἀποδεικνύεται ἀνίκανος νὰ σκεφθεῖ κριτικὰ καὶ νὰ ξεχωρίσει τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἀπὸ τὴ δική μου ψυχὴ! Ναι, σωστὰ μαντέψατε: οὐδεὶς ἐκ τῶν παρευρισκομένων πιστῶν ἐνοχλήθηκε ἐπίσης.

Οὐσιαστικὰ οἱ πιστοὶ ἐξέφρασαν μετὰ τὴ στάση τους ὅ,τι ἀκριβῶς περιγράφει ὁ Παπαδιαμάντης μετὰ τὸν μαθητὴ στὴν Σκιαθό, ὁ ὁποῖος ρώτησε τὸν δάσκαλο γιὰ τὸ βιβλίο λέει ὅτι τὰ Ἐπτάνησα εἶναι ἑπτὰ ἐνῶ στὸ μέτρημα βγαίνουν δέκα! Στὴν ἐρώτηση τοῦ δασκάλου τί ἐννοεῖ ἄρχισε νὰ ἀπαριθμεῖ τὰ ὀνόματα σύμφωνα μετὰ τὸ βιβλίο συναριθμῶντας καὶ τὶς διπλές ὀνομασίες ποὺ βρίσκονταν στὶς παρενθέσεις: Κέρκυρα (Κορφοί) κτλ. (Μετὰ τρεῖς διπλές ὀνομασίες τὰ ἑπτὰ νησιά γίνονταν δέκα!)

Τότε, σημειώνει ὁ κύρ-Ἀλέξανδρος, «οἱ ἄλλοι συμμαθηταὶ του ἐγέλων ἐν χορῶ διατὴ πολυπραγμοσύνην του. Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι οὐδέποτε εἶχον ὑποπτευθῆ ὅτι εἶχον οἰανδήποτε ἐννοίαν αἱ λέξεις, ὅσαι ἦσαν τυπωμέναι ἐντὸς τῶν βιβλίων των»! Τὸ τραγικὸ καὶ φοβερὰ ἀνησυχητικὸ στὴν Ἐκκλησία μας βρίσκεται στὴν διαπίστωση (ἀπὸ τὴν ὁποία πολλοὶ ἐξ ἡμῶν κρύβονται ἐπιμελῶς) ὅτι τὸ ἴδιο ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ μετὰ τὴ συντριπτικὴ πλειονότητα τῶν πιστῶν μας, ἀκόμη καὶ τῶν εὐλαβῶν.

Τρίτο περιστατικό, ὄχι πιά συγκεκριμένο ἀλλὰ ἐπισυμβαίνον ἐν ἀφθονίᾳ καθ' ἅπασαν τὴν ἐπικράτειαν: Ἐμεῖς ἐκφωνοῦμε «Εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ» καὶ πολλοὶ ψάλτες μας ἀπαντοῦν: «Ἄξιον καὶ δίκαιον

προσκυνεῖν Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον»! Διατελοῦντες ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ ὅτι πρόκειται νὰ ἀκολουθήσει ἡ Εὐχαριστία, ἡ κατ' ἐξοχὴν πράξις τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς ὁποίας καὶ μόνο αὐτὴ συγκροτεῖται, ἀκολουθοῦν τὴν ὁδὸ μιᾶς ἄσχετης καὶ ἐσφαλμένης εὐσεβοφανοῦς προσθήκης, θεωρώντας τὴν προφανῶς θεάρεστη καὶ ἐνδειξὴ ζήλου. Ἄλλωστε, γιὰ κάποιον ἀνεξήγητο λόγο, ἐδῶ καὶ μερικὸς αἰῶνες ἔχει ἐπικρατήσῃ ἡ περιέργη λογικὴ στὴν Ἐκκλησία μας ὅτι ὅποιαδήποτε προσθήκη ἀποτελεῖ δείγμα εὐλαβείας, ἐνῶ ὅποιαδήποτε ἀφαίρεση συνιστᾶ ἀσέβεια καὶ προδοσία... Σταθερὸς ἱστορικὸς κανόνας: τὰ κενὰ τῆς θεολογικῆς αὐτοσυνειδησίας σπεύδει νὰ τὰ γεμίσει πάντοτε ὁ εὐσεβισμός!

Νομίζω ὅτι ἀρκοῦν αὐτὰ τὰ παραδείγματα. Σίγουρα οἱ ἀδελφοὶ ἀναγνώστες θὰ ἔχουν νὰ προσκομίσουν πάμπολλα ἄλλα ἀπὸ τὴν δική τους ἐμπειρία. Ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο τὰ παρέθεσα εἶναι γιὰ νὰ δείξω τὴν ἔκταση τῆς ἀλλοτριώσεως καὶ «ἀφασίας» στὴν ὁποία ἔχουμε ἀπὸ μακροῦ εἰσέλθει, ἀλλὰ (τὸ σπουδαιότερο) γιὰ νὰ τοῖσω τὴν ἀνάγκη εἰλικρινοῦς μετανοίας ἡμῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχουμε κληθῆ νὰ ἀποτελοῦμε τοὺς πνευματικὸς ὁδηγοὺς ὄλων, ψαλτῶν καὶ λαϊκῶν.

Ἀνοίγοντας τὴν καρδιά μου σᾶς λέγω ἐν πάσῃ ἀληθείᾳ ὅτι ἡ προβληματικὴ λειτουργικὴ κατάσταση ψαλτῶν καὶ ἐκκλησιασματος μετὰ κατατρώγει, ὅπως κατέτρωγε ὁ πόνος γιὰ τὴν κατάστασιν τοῦ γένους τὸν ἅγιο Κοσμᾶ τὸν Αἰτωλὸ ὅσο βρισκόταν στὸ Ἅγιον Ὅρος. Ἐλεγε μετὰ τὰ χαριτωμένα δικά του λόγια: «Ἀκούγοντας καὶ ἐγώ, ἀδελφοί μου, ἐτοῦτον τὸν γλυκύτατον λόγον ὁποῦ λέγει ὁ Χριστὸς μας, νὰ φροντίζωμεν καὶ διὰ τοὺς ἀδελφούς μας, μετὰ ἔτρωγεν ἐκεῖνος ὁ λόγος ὡσάν τὸ σκουλήκι ὁποῦ τρώγει τὸ ξύλον».

Ἄρκεϊ νὰ ἐπιτρέψουμε στὴν καρδιά μας νὰ αἰσθάνεται αὐτὸν τὸν πόνο καὶ κατόπιν ἡ συνειδησή μας θὰ ὑπαγορεύσει στὸν καθένα μας τί νὰ πράξει, «ἵνα εὐρωμεν τὸν μισθὸν τῶν πιστῶν καὶ φρονίμων οἰκονόμων ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆ φοβερᾶ τῆς ἀνταποδόσεως Του τῆς δικαίας».

Θρησκεία τῆς ποσότητας ἢ τῆς ποιότητας

Τολμᾶ ἡ Ἐκκλησία νὰ καυτηριάξει εὐκαιρῶς – ἀκαιρῶς τὸν νοσηρὰ θρησκευόμενο ἄνθρωπο γιατί ἡ περίοδος τοῦ Τριωδίου καὶ τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς μᾶς χαρίζουν ἀμέτρητες εὐκαιρίες γιὰ προσευχή πού δὲν πρέπει νὰ χάσουμε τὸν μισθό της, αὐτὸ πού ἔπαθε δυστυχῶς ὁ Φαρισαῖος τῆς γνωστῆς παραβολῆς.

Ἡ θρησκεία πρὸ Χριστοῦ ἦταν ἐπιδερμική, δὲν τολμοῦσε νὰ πάει στὴν οὐσία τῶν προβλημάτων καὶ τῶν ἀναζητήσεων τοῦ θρησκευόμενου. Δὲν ἔφταιγε ὁ Νόμος, ἔφταιγαν οἱ ἄνθρωποι πού τὸν ἐρμήνευαν μὲ προσωπικά καὶ ἰδιοτελῆ κριτήρια. Ἔτσι, δὲν ὑπῆρχε τὸ θάρρος νὰ γίνεῖ ἡ ἐρμηνεία του μὲ ἀληθινὰ καὶ πραγματικὰ κριτήρια ἀλλὰ μ' αὐτὰ πού ἤθελαν οἱ λίγοι, ἓνας ἀπ' αὐτοὺς ἦταν ὁ Φαρισαῖος. Ἐκεῖνος ἰσοδύμανοῦσε μὲ ὑποκριτὴ καὶ τυπολάτρη, πού μόνο ἐξωτερικὰ στοιχεῖα διέθετε, ἄλλωστε αὐτὰ ἦταν τὰ εὐκόλα νὰ ἀποκτηθοῦν καὶ στὴν συνέχεια νὰ προβληθοῦν. Ὁ ἄνθρωπος, ὅμως, δὲν εἶναι τί φαίνεται, ἀλλὰ τί εἶναι, καὶ αὐτὸ τὸ τί εἶναι, εἶναι στὴν ψυχὴ του καὶ αὐτὴ πρέπει νὰ καλλιεργεῖ «γιατί σίγουρα εἶναι ἀθάνατη, μὴ νομίζουμε ὅτι πεθαίνει» μᾶς συμβουλεύει Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ νὰ συμπληρώσει ὅτι «θάνατος τῆς ψυχῆς σημαίνει ἁμαρτία καὶ αἰώνια κόλαση» (Ἰωάννης Χρυσόστομος, *Migne* 50, 438). Στὰ ὅσα εἶχε κάνει ὁ Φαρισαῖος πρόσθεσε καὶ τὸν ἐγωισμό του, ἔχασε ὅ,τι καὶ ἂν εἶχε κερδίσει μὲ τὰ ἔργα του. Δὲν ἦταν μόνο ἁμαρτωλός, ἀλλὰ ταυτόχρονα ἦταν καὶ ὑποκριτῆς ἀφοῦ ἄλλα πίστευε, ἄλλα δίδασκε καὶ ἀπαιτοῦσε ἀπὸ τοὺς ἄλλους καὶ ἄλλα, σὲ τελευταία ἀνάλυση, ἔπραττε, γι' αὐτὸ καὶ ἄκουσε τὰ γνωστά «οὐέ» (Ματθ. κγ, 27).

Κάποιοι στὴν συνέχεια προσπάθησαν νὰ παρουσιάσουν τὸν χριστιανισμό ὡς μία βελτιωμένη μορφή τῆς φαρισαϊκῆς νομοθεσίας καὶ πίστεως, ἴσως καὶ τελειοποιημένης ἐμφάνισής της, ἀπέτυχαν ὅμως. Ὁ Χριστὸς ἦταν σαφέστατος ὅταν μιλοῦσε ὅτι κανένας δὲν βάζει καινούργιο κρασί σὲ παλιὰ ἀσκιά (Ματθ. θ, 17 – Μαρκ. β, 22 – Λουκ. ε, 37). Αὐτὸ πού δίδασκε

Τοῦ Πανσο. Ἀρχιμανδρίτου
Χρυσοστόμου Χρυσοπούλου

δὲν εἶχε νὰ κάνει μὲ προέκταση παλιᾶς διδαχῆς, πού ἦταν μονόπλευρη ὡς πρὸς τοὺς λίγους. Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι μία διαφορετικὴ τελείως τοποθέτηση, συχνὰ εἶναι καὶ ἀντίθετη, ἀφοῦ μεταβάλλει τὴν ἀνταπόδοση στὰ ἴσα, σὲ ὑποχώρηση (π.χ. ὀφθαλμοῦ ἀντὶ ὀφθαλμοῦ (Ματθ. ε, 38) κ.ἄ.). Ἄλλο φαρισαϊκὴ θρησκεία καὶ ἄλλο Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ πλέον.

Ἡ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου ἦταν διαφορετικὴ καθὼς μιλοῦσε γιὰ μία ἀγάπη ὡς θέμα ἐντολῆς Του καὶ ἔχουσα πρότυπο τὴν δική Του ἀγάπη (Ἰωάν. ιγ, 34). Μάλιστα γίνεται λόγος γιὰ μία ἀγάπη-βίωμα, ὅτι ὁ διπλανός μας ἔχει τὰ ἴδια προτερήματα ἢ μειονεκτήματα, τὰ ἴδια δικαιώματα ἀπέναντι στὸν Θεὸ καὶ τοὺς ἀνθρώπους, ἀκόμα καὶ ἀντίστοιχες ὑποχρεώσεις, σίγουρα πάντως «ὅπου ἀγάπη, δὲν ὑπάρχει ἐπιβολή» («Ἐγὼ, ὁ Ἄλπερτ Ἀϊνστάιν...» (σελ. 205), Ἐκδόσεις «Κάτοπτρο», 1998). Ἡ ἀγάπη εἶναι συναίσθημα ἔμφυτο ἀπὸ τὸν Θεό, ἄσχετα ἂν διαστρέψαμε τὸ νόημά του.

Σὲ σχέση μὲ τὰ προηγούμενα, οἱ Φαρισαῖοι εἶχαν μόνο δικαιώματα καὶ ὄχι ὑποχρεώσεις, αὐτὲς τίς εἶχαν οἱ ἄλλοι καὶ οἱ πολλοί. Γι' αὐτὸ τοὺς καυτηρίασε ὁ Χριστὸς, «λένε καὶ δὲν κάνουν... βάζουν φορτία στοὺς ὤμους, χωρὶς νὰ κουνοῦν τὸ δάκτυλό τους» (Ματθ. κγ, 4), θρησκεία ἀνέξοδη. Ἴσως καὶ ὁ χριστιανισμὸς γιὰ πολλοὺς νὰ ἦταν καὶ νὰ εἶναι τὸ ἴδιο, γι' αὐτοὺς πού δὲν ἄκουσαν τὸν Χριστὸ νὰ καλεῖ αὐτοὺς πού κοπιᾶζον καὶ εἶναι φορτωμένοι, γιὰ νὰ τοὺς ἀναπαύσει (Ματθ. ια, 28). Ἦθελαν οἱ Φαρισαῖοι δικαιώματα, ἀνέσεις, μακριὰ ἀπὸ φορτία καὶ μόχθο, καλοπέραση δηλαδή μὲ προκάλυμμα τὸν Θεὸ καὶ τὸν Νόμο Του. Ἦρθε ὁ Ἰησοῦς πού πέθανε γιὰ τὶς ἁμαρτίες μας (Α' Κορ. ιε, 3) καὶ συμβουλεύει νὰ βαστάζουμε τὰ βάρη ὁ ἓνας τοῦ ἄλλου (Γαλ. στ, 2) γιὰ νὰ γίνονται ἐλαφρύτερα, νὰ εἴμαστε δηλαδή πραγματικὰ ἀδελφία. Τὸ χειρότερο εἶναι ὅτι νόμιζαν ὅτι εἶχαν τὸν Θεὸ σύμμαχό τους, ἴσως καὶ ὑπάλληλό τους γι' αὐτὸ

καὶ ὁ Ἕνας τῆς «Τρισηλίου Θεότητος» (Απολυτίκιο Τριῶν Ἱεραρχῶν) τοὺς ἀποδοκιμάζει αὐτοὺς καὶ ὅσους θὰ ἔβρισκαν καταφύγιο στὴν Ἐκκλησία Του μετατρέποντάς Την σὲ ἰδιοκτησία γιὰ ἐμπόριο ἰδεῶν καὶ ἐγωισμοῦ.

Κατόπιν καταλαβαίνουμε ὅτι ἡ θρησκεία ποὺ κήρυτταν οἱ Φαρισαῖοι δὲν πλησίαζε τὸν ἀμαρτωλὸ ἄνθρωπο, ἀντίθετα τὸν καταδίκαιε, τὸν ἐξόριζε, δὲν ἔψαχνε τὸ χαμένο πρόβατο (Λουκ. ιε, 4), ποὺ ἴσως ἦταν καὶ διωγμένο. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ξένιζε ἡ συννααστροφή τοῦ Κυρίου μας μὲ ἀμαρτωλοὺς, μὲ τελῶνες, μὲ πόρνες, ποὺ μάλιστα ἔφαγε καὶ ἤπνε μαζί τους, (Ματθ. θ, 11), τόσο «σκανδαλώδης» ἦταν ἡ συμπεριφορά του. Δὲν τὸν εἶδαν ὡς Θεοῦ, ἀλλὰ ὡς ἕνα ἀπ' αὐτοὺς καὶ ἔτσι δὲν ἔπρεπε νὰ καλεῖ ὅλους καὶ μάλιστα «νὰ δέχεται καὶ νὰ συντρώγει μὲ ἀμαρτωλοὺς» (Λουκ. ιε, 1).

Σημασία γι' αὐτοὺς ἦταν τὸ τί ἔδειχναν ὄχι τὸ τί εἶχαν στὰ καρδιόφυλλά τους. Τὰ τυχόντα ἐπιτεύγματα μας ἄς εἶναι ἀφορμὴ γιὰ περισσότερη δράση καὶ ὄχι θέμα προβολῆς καὶ μόνο, αὐτὸ δὲν εἶναι πνευματικότητα, ἀλλὰ ματαιοδοξία, σίγουρα «τὰ λόγια τοῦ Κυρίου δὲν ὑποτιμοῦν τὴν ἀνθρώπινη προσπάθεια, ἀλλὰ φανερώουν μιὰ ρεαλιστικὴ ἄποψη. Ὁ ἀγωνιστῆς τῆς ἀρετῆς ἀντιλαμβάνεται συχνὰ πόσο μακριὰ βρίσκεται ἀπὸ τὴν τελειότητα. Ὁ Χριστιανισμὸς ἀξιολογεῖ ὄχι μόνο τίς πράξεις του, ἀλλὰ καὶ τίς ἐνδόμυχες σκέψεις καὶ τίς σκοπιμότητες τῶν πράξεών του» (ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ, 12 Φεβρουαρίου 1984). Μακάρι νὰ τὸ ἔκαναν καὶ οἱ Φαρισαῖοι δὲν θὰ τοὺς ἀποδοκίμαζε μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ καὶ δὲν θὰ τοὺς ἀνέφερε ὁ Χριστὸς ὡς κακὴ ἔκφραση θρησκευτικότητας.

Τέλος, ἡ θρησκεία ποὺ δίδασκαν οἱ Φαρισαῖοι στόχο εἶχε τὸν ἄλλο, τί θὰ δείξουν καὶ τί θὰ ποῦν στὸν ἄλλο, «ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις» (Ματθ. ε, 6), νηστεία γιὰ νὰ τοὺς δοῦν, προσευχὴ τὸ ἴδιο, ἐλεημοσύνη τὸ ἴδιο, ὄχι γιὰ νὰ ψυχοφεληθοῦν οἱ ἴδιοι, ὁ Ἰησοῦς τὸ ἀπαγορεύει ρητὰ (Ματθ. ε, 18). Εὐκολοφόρετο εἶναι γιὰ πολλοὺς τὸ ἐνδυμα τοῦ κυριακάτικου καθωσπρεπισμοῦ καὶ ὑπόλοιπου ἐβδομαδιατικοῦ προγράμματος κακίας καὶ ἔχθρας, αὐτὸ εἶναι σχιζοφρένεια πραγματικὴ. Γιὰ ἀρκετοὺς ὁ τρόπος, ὁ τόπος, ὁ τύπος καὶ ὁ χρόνος τῆς προσευχῆς εἶναι διαπραγματεύσιμος. Σὰν τὸν Φαρισαῖο προσεύχονται καὶ σήμερα ἀρκετοί, τὸ φωνάζουν «τὴν φωνὴ αὐτῆ ἄς μισήσουμε

καὶ ἄς ζηλέψουμε τὴν εὐκατάνυκτη τοῦ Τελῶνη» (Αἴνιοι Κυριακῆς Τελῶνου καὶ Φαρισαίου) μᾶς τὸ λέει ὁ ὕμνωδός, μίσος καὶ ζήλια θὰ λέγαμε ἐπιτρεπτά.

Ἦστερα ἀπ' ὅλα αὐτά, ἄραγε τί μᾶς ἐκφράζει ἡ θρησκεία τῆς ποσότητας ἢ ἡ Ἐκκλησία τῆς ποιότητας; Οἱ Φαρισαῖοι τὸ πρῶτο ἠθελαν, ὁ Χριστὸς γιὰ τὸ δεύτερο πασχίζει. Ἄς ἐξετάσουμε καὶ ἐμεῖς τὴν διάθεσή μας, μήπως μᾶς ἀρέσουν τὰ ἐξωτερικὰ στοιχεῖα, τὸ περίβλημα. Συναηθίσαμε νὰ εἴμαστε θρησκευόμενοι καὶ ὄχι πιστοί. Ἡ ἐτήσια καὶ ὑποχρεωτικὴ ἐπανάληψη τῆς περικοπῆς, ἀκριβῶς στὴν ἑναρξὴ τοῦ Τριωδίου, δὲν θέλει τὸν ἄμβωνα ὡς τρομοκράτη ἢ καθησυχαστὴ συνειδήσεων, ἀλλὰ ὡς ἐγεργήριο ἀφύπνισης.

Ἄς δοῦμε τὴν ζωὴ μας ὡς ἕνα διαρκές Τριῶδιο, μία μαθητεία στὸ πῶς καὶ τὸ γιατί τῆς Ἐκκλησίας, πῶς προσευχόμαστε, πῶς νηστεύουμε, πῶς ζοῦμε γενικά. Μὴν μᾶς φοβίζει ἢ ἐνασχόληση μὲ τὸν ἑαυτό μας καὶ τὸ ἐνδιαφέρον μας νὰ ξεκινᾷ ἀπὸ ἐμᾶς καὶ πρὸς ἐμᾶς, μὰ καλὴ ἐσωστρέφεια. Ὁ Φαρισαῖος καὶ στὸν ἐγωισμό εἶχε ἐξωστρέφεια καὶ στὴν κρίση ἐξωστρέφεια. Ὁ Χριστὸς ἄλλα ζητᾷ, ἄς Τὸν ἀκούσουμε, τὸν δὲ Φαρισαῖο, ἄς τὸν ἀποφύγουμε.

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Ἄγαπητὴ κ. Χατζηφώτη, χαίρετε, χρόνια πολλά καὶ εὐλογημένα.

Σὰς παρακαλῶ πολὺ, ἂν δὲν εἶναι στὴ δικαιοδοσίᾳ σας νὰ μεριμνήσετε νὰ ἐκδοθεῖ ἕνα βιβλίο λειτουργικὸ διὰ τὸν Ἑσπερινὸ τῆς Παρασκευῆς τοῦ πρώτου Ψυχосάββατου τοῦ ἔτους, διότι τὸ 90% καὶ πλέον τῶν ἱερέων δὲν μποροῦν νὰ τελέσουν τὸν Ἑσπερινό, ἐπειδὴ δὲ μποροῦμε νὰ βροῦμε τὰ τροπάρια ὅπως τὰ γράφει τὸ Τυπικὸ καὶ αὐτὸ μᾶς στενοχωρεῖ ἀφάνταστα καὶ ἀμαρτάνομε καὶ τελοῦμε Θ. Λειτουργία τὸ Ψυχосάββατο χωρὶς νὰ γίνε κανονικὰ ὁ Ἑσπερινός.

Διατελῶ μετ' εὐχῶν.
Γερεὺς Παναγιώτης Κ. Καρρόπουλος
Ἐφημ. Ἰ. Ν. Κοιμ. Θεοτόκου
Καλαμίου Μεσσηνίας

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Τοῦ κ. Κωνσταντίνου Χολέβα

Ίεραποστολή, στὰ ἴχνη τοῦ Χριστοῦ

Μὲ αὐτὸ τὸν τίτλο κυκλοφορεῖται ἀπὸ τὴν «Ἀποστολικὴ Διακονία» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸ νέο βιβλίο τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου. Τὸ βιβλίο περιέχει θεολογικὲς μελέτες καὶ ὁμιλίες, τῶν ὁποίων προτάσσεται Προλογικὸ Γράμμα τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου. Ἀπὸ μίᾶ εἰσήγηση τοῦ 1964, ἡ ὁποία διατηρεῖ τὴν φρεσκάδα καὶ τὴν ἐπικαιρότητά της ὑπογραμμίζουμε ὀρισμένες εἰσαγωγικὲς σκέψεις τοῦ συγγραφέως: «Ἡ ἱστορία ἀποδεικνύει ὅτι ἡ συναίσθηση τῆς κλήσεως τῆς Ἐκκλησίας στὴν ἄσκηση τῆς ἱεραποστολῆς ὑπῆρξε πάντοτε ζωντανὴ μέσα στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ἐντούτοις ἐξωτερικοὶ λόγοι, ὅπως ἡ τουρκικὴ κατοχὴ τῶν Βαλκανίων ποὺ κράτησε 400 χρόνια, ἡ κομμουνιστικὴ ἐπικράτηση στὸν 20ο αἰῶνα, ἡ μετανάστευση σὲ χώρες ὅπου κυριαρχοῦσαν ἄλλες θρησκευτικὲς ἀντιλήψεις, ἀνάγκασαν τοὺς Ὁρθόδοξους –γιὰ νὰ διατηρήσουν τὴν πίστη τους– νὰ κλεισθοῦν προσωρινὰ στὸν ἑαυτό τους καὶ νὰ σχηματίσουν, μέχρι ἑνὸς ὁρίου, κλειστὲς κοινότητες. Ἡ τακτικὴ αὐτὴ, κατανοητὴ καὶ ἀναγκαία ἴσως, ἔγινε μὲ τὸν καιρὸ συνήθεια καὶ συχνὰ ἔλαβε τὴ μορφή ἀπομονωτισμοῦ. Ἦδη, ὅμως, σὲ πολλοὺς ἀνθρώπους ἔχει ἐπικρατήσῃ ἡ πεποίθηση ὅτι ἀδιαφορία, ἡ τελμάτωση σχετικὰ μὲ τὴν οἰκουμενικὴ ἱεραποστολή, ἰσοδυναμεῖ μὲ ἄρνηση τῆς ἴδιας τῆς Ὁρθοδοξίας». Τὸ βιβλίο αὐτὸ τοῦ Μακαριωτάτου κ. Ἀναστασίου ἀξίζει νὰ διαβασθῇ μὲ προσοχή, διότι δὲν ἀποτελεῖ ἀπλῶς τὸ καταστάλαγμα τῆς βαθυτάτης θεολογικῆς του παιδείας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀποκρυστάλλωση τῆς μακροχρονίου προσωπικῆς του ἐμπειρίας στὸν τομέα τῆς ἱεραποστολῆς καὶ τῆς διαδόσεως τοῦ Εὐαγγελίου ἀνὰ τὴν Οἰκουμένη. Στὸ τέλος τοῦ τόμου ὑπάρχει ἀλφαβητικὸ εὔρετήριον, πίνακας τῶν δημοσιευμάτων τοῦ συγγραφέως καὶ βιογραφικὸ τοῦ σημείωμα.

Γιὰ τὸ λάβαρο τῆς Ἁγίας Λαύρας

Στὴν ἐφημερίδα «Καθημερινή» τῆς 28.2.2007 δημοσιεύθηκε μίᾶ πολὺ ἀξιόλογη καὶ τεκμηριωμένη ἐπιστολὴ τοῦ κ. Μελέτη Η. Μελετόπουλου, κατοικοῦ Φιλοθέης Ἀττικῆς, ὁ ὁποῖος διαμαρτύρεται γιὰ ἓνα ἀτεκμηριωτὸ ἄρθρον συνεργάτου τῆς ἐφημερίδος. Ἐπειδὴ ὁ ἀρθρογράφος ἀνεφέρθη στὰ «ἀνύπαρκτα λάβαρα τῆς Ἁγίας Λαύρας» ὁ κ. Μελετόπουλος σημειώνει: «Τὸ περιστατικὸ τῆς ὀρκωμοσίας στὴν Ἁγία Λαύρα ἐπιβεβαιώνουν πλήρως καὶ ἀναλυτικὰ: α) Ὁ ἐγκυρος ἱστορικὸς Οὐίλιαμ Μίλλερ, στὸ κλασικὸ ἔργο του «Ἡ Τουρκία καταρρέουσα», ἔκδοση τοῦ βιβλιοπωλείου τῆς Ἑστίας, Ἀθήνα 1914, σ. 93. β) Ὁ Σάμουελ Γκρίντλεϋ Χάου, στὴν «Ἱστορικὴ σκιαγραφία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης», Νέα Ὑόρκη, 1928, ἀνατυπ. ἑλλήν. μετάφρασης 1997, σελ. 66. Σημειώτεον ὅτι ὁ Χάου ἔζησε στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν ἐπαναστατικὴν περίοδο ἐπὶ πέντε ἔτη καὶ προσέφερε ὑπηρεσίες ὡς ἰατρός. γ) Ὁ ἐγκυρότερος ἱστορικὸς τῆς Ἐπανάστασης Σπυρίδων Τρικουπῆς, στὴν Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης, ἀνατύπωση ἀπὸ τὴ Νέα Ἑλληνικὴ Βιβλιοθήκη, σ. 62. Τὰ παραπάνω ἐνδεικτικὰ, διότι ὅλες οἱ πηγὲς ἀναφέρουν τὴν Ἁγία Λαύρα. Πιστεύω.... ὅτι οἱ ἱστορικὲς ἀπόψεις καὶ κρίσεις ποὺ δημοσιεύονται σὲ μίᾶ ἐγκυρη ἐφημερίδα σὰν τὴν δική σας πρέπει νὰ εἶναι ἐπαρκῶς τεκμηριωμένες καὶ ὄχι προϊόντα ἰδεολογικῶν ἐπιλογῶν». Πολὺ σωστὲς εἶναι οἱ ἐπισημάνσεις τοῦ κ. Μελετόπουλου, διότι ἔχει γίνῃ «τῆς μόδας» στὴν ἐποχὴ μας διάφοροι ἀρθρογράφοι καὶ μελετητὲς νὰ κατασκευάζουν τὴν δική τους ἱστορία μὲ στόχο νὰ ἀμφισβητήσουν τὴν προσφορὰ τοῦ Ὁρθοδόξου Κλήρου.

Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῶν ὑποδούλων

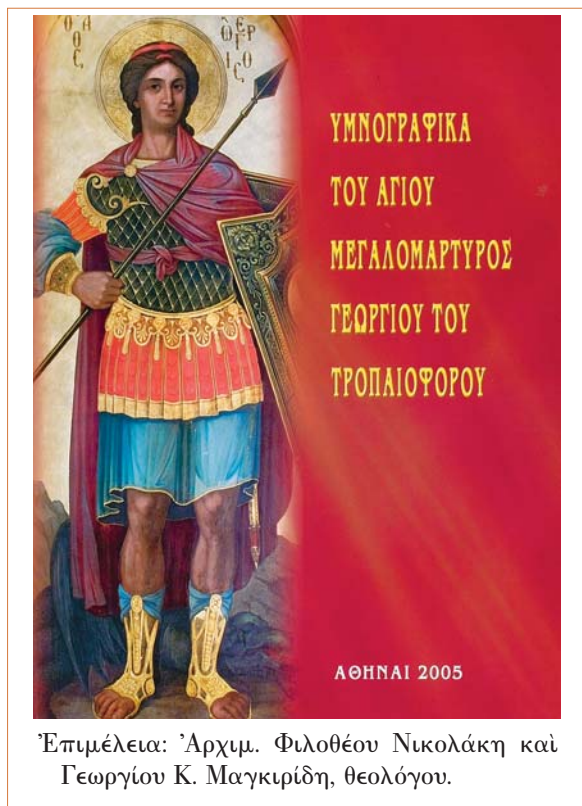
Ὁ Ἠλίας Μηνιάτης ἐγεννήθη στὸ Ληξούρι τῆς Κεφαλληνίας τὸ 1669 καὶ ἐκοιμήθη στὴν Πάτρα τὸ 1714. Διεκρίθη ὡς Διδάσκαλος τοῦ Γένους καὶ ὡς ἱεροκῆρυξ στὴν Βενετία, στὰ Ἐπτάνησα καὶ

στήν Κωνσταντινούπολη. Τò 1710 εξέλεγε Ἐπίσκοπος Κερνίκης καὶ Καλαβρύτων. Μὲ τὰ κηρύγματά του στερέωνε τὴν Ὁρθόδοξη Πίστη τῶν ὑποδοούλων καὶ ἐμφυσοῦσε στὶς ψυχές τους τὸν πόθο γιὰ τὴν Ἐλευθερία. Ἀπὸ τὸ ἀνθολόγιο μὲ τίτλο «Κείμενα τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ» τοῦ καθηγητοῦ Κωνσταντίνου Σκουτέρη, τὸ ὁποῖο ἐξέδωσε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τὸ 1971, παραθέτουμε ἓνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸν «Πανηγυρικὸν Λόγον εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου Μαρίας». «Ἔως πότε, πανακήρατε Κόρη, τὸ τρισάθλιον γένος τῶν Ἑλλήνων ἔχει νὰ εὐρίσκειται εἰς τὰ δεσμὰ μιᾶς ἀνυποφέρτου δουλείας; ...Φωνάζει ὁ Ἀνδρέας ἀπὸ τὴν Κρήτην, φωνάζει ὁ Σπυρίδων ἀπὸ τὴν Κύπρον, φωνάζει ὁ Ἰγνάτιος ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν, φωνάζει ὁ Διονύσιος ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, φωνάζει ὁ Πολύκαρπος ἀπὸ τὴν Σμύρνην, φωνάζει ἡ Αἰκατερίνα ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, φωνάζει ὁ Χρυσόστομος ἀπὸ τὴν βασιλεύουσαν πόλιν, καὶ δείχνοντάς σου τὴν σκληροτάτην τυραννίδα τῶν ἀθέων Ἀγαρηνῶν, ἐλπίζουσαν ἀπὸ τὴν ἄκραν σου εὐσπλαγχνίαν, τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους τὴν ἀπολύτρωσιν. Ἀποδέξου, λοιπόν, Παναγία Παρθένε, τὰ δάκρυά μας, τὰ ὁποῖα σημαδεύουσι τὸ μυστήριον, ὅπου εἰς ἐσέ ἐτελειώθη. Διατὶ καθὼς τὰ δάκρυα τρέχουσιν χωρὶς βλάψιμον τῶν ὀμμάτων, ἔτσι καὶ ὁ θεῖος Λόγος ἔτρεξεν ἀπὸ τὴν καθαρὰν σου μήτραν, δίχως φθορὰν τῆς παρθενίας σου». Εἶναι προφανές ὅτι ἡ Παναγία μας πάντοτε ἐθεωρεῖτο ἀπὸ τὸ Ἑλληνορθόδοξο Γένος ὡς ἡ Ὑπέρμαχος Στρατηγὸς καὶ πρὸς αὐτὴν ἀπηυθύνοντο οἱ προσευχῆς καὶ οἱ ἐκκλήσεις γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὸν τουρκικὸ ζυγὸ. Δέν εἶναι, λοιπόν, τυχαῖο ὅτι ὅταν ἀπεφασίσθη ἡ Ἐπανάσταση στὸν Μωρητὰ οἱ ἴδιοι οἱ ἐπαναστάτες εἶχαν ὀρίσει τὴν 25η Μαρτίου, ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ὡς συμβολικὴ ἡμερομηνία ἐνάρξεως.

Ἔρωσ Ὁρθοδοξίας

Ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» ἐκυκλοφορήθη σὲ πέμπτη ἐκδοση τὸ βιβλίον τοῦ καθηγητοῦ Παντελῆ Πάσχου «Ἔρωσ Ὁρθοδοξίας». Στὶς 620 σελίδες του περιλαμβάνει βίους ἁγίων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ κατασκευαστικὰ κεφάλαια ὀρθοδόξου πνευματικότητος στολισμένα μὲ πολλὰ βυζαντινὰ εἰκόνες, τὶς ὁποῖες εἰδικὰ γιὰ τὴν νέα αὐτὴ ἐκδοση φιλοτέ-

χησε ὁ κληρικὸς καὶ ἁγιογράφος π. Χριστόδουλος Φεργαδιώτης. Ἡ πρώτη ἐκδοση τοῦ βιβλίου προήλθε ἀπὸ αἰτήματα ἀκροατῶν τοῦ τότε Ε.Ι.Ρ., ὅταν τὸ 1964 ὁ κ. Πάσχος παρουσίαζε μίαν ἡμίωρη ἐκπομπὴ μὲ τίτλο «Τὸ Ὁρθόδοξο Χρονικὸ τῆς Ἑβδομάδος». Ἡ γλαφυρὴ πέννα τοῦ διακεκριμένου λογοτέχνου καὶ πανεπιστημιακοῦ δασκάλου μας προσφέρει μυρίπνοα ἄνθη ἀπὸ τὸν λειμῶνα τῆς ἀγιολογίας καὶ ὑμνογραφίας μας. Μᾶς δίνει μὲ τρόπο χαριτωμένο καὶ εὐληπτο τὰ διδάγματα ἀπὸ τὶς μεγάλες Δεσποτικὲς καὶ Θεομητορικὲς ἐορτές, τὰ παραδείγματα ἀπὸ τὴν ἀσκητικὴ ζωὴ τῶν ἁγίων, τῶν ὁσίων καὶ τῶν μαρτύρων. Ὅλα τὰ κείμενα ποὺ περιέχονται σ' αὐτὸ τὸ βιβλίον εἶναι καρπὸς συναναστροφῆς τοῦ συγγραφέως μὲ τὰ κείμενα τῶν Πατέρων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Μία ἀληθινὴ μυσταγωγία στὴν Πατερικὴ σοφία εἶναι ὁ τόμος «Ἔρωσ Ὁρθοδοξίας» καὶ γι' αὐτὸ ἀγαπήθηκε ἀπὸ χιλιάδες ἀναγνώστες καὶ μελετητὲς κατὰ τὰ τελευταῖα 40 χρόνια. Εὐχόμεσθε ὑγείαν καὶ καρποφορίαν στὸν Παντελῆ Πάσχο γιὰ νὰ συνεχίσει τὴν πνευματικὴν του προσφορὰ μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μεσιτεία τοῦ Ὁσίου Νικάνορος τῆς Ζάβορδας.

π. Κωνσταντίνου Καλλιανού

Κάθε φορά που θάρθουν τις μυρωμένες ανοιξιάτικες βραδιές της Μεγάλης Σαρακοστής εκείνες οί λυρικότατες ακολουθίες των Χαιρετισμών, πάντα ή μνήμη, ή ψυχή, τὸ εἶναι ὀλόκληρο ξαναγυρίζει ἐκεῖ, στὰ πρῶτα βήματα, στὰ πρῶτα βιώματα, στὶς ἀπαρχές τους δηλαδή, πὺν τροφοδότησαν τὸν ψυχισμό σου: στὰ χρόνια τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ὅταν στὸ παλιό μας τὸ χωριό τ' ἀπόβραδα τῆς Παρασκευῆς, τῆς Μεγάλης Σαρακοστής, ἀνεβαίναμε γιὰ τὴν ἐκκλησία.

Ἄνεβαίναμε ὅλοι μας τὸ σχολεῖο, μὲ τὸ δάσκαλο συντροφιά, γιὰ ν' ἀκούσουμε, νὰ χα-

Μακρυνές μνῆμες τοῦ χθές...

ροῦμε, νὰ βιώσουμε μὲ ὅση χάρη ἀποπνέει ἡ παιδικὴ ἀπλότητα, ἡ ἀνέμελη, ἀλλὰ καὶ τόσο οἰκεία σὲ ὅλους μας, τὴν Ἄκολουθία τῶν Χαιρετισμῶν.

Ἡ ὥρα ἦταν πάντα ἀπόβραδη. Μὲ τοὺς ἴσκιους νὰ μῆκνουνται αὐτὲς τὶς ὥρες ὅπου οἱ βεβαιότητες ἐκμηδενίζονται, μὲ τὴν ἡσυχία νὰ προετοιμάζει τὸν κύκλο τῶν ἐπόμενων στοχασμῶν.

Ἄπο μακριὰ ὁ ἥλιος ἀποκαθῆλωνε τὴν ἔσχατη φωτεινὴ του παραμυθία, τὴν ὁποία δανείζονταν ἡ φτωχὴ καντηλανάφτισσα τοῦ ναοῦ καὶ τὴ μετουσίωνε, μέσῳ τῶν λαδοκάντηλων καὶ τοῦ φυσικοῦ πολυελαίου –ποὺ ἔκαιγε πάντα μὲ λάδι καθαρὸ– σὲ «κατοικητήριον φωτός», ὥστε μέσα του νὰ χωνέψουν ὅλες οἱ ἐλπίδες, οἱ προσευχές, οἱ ἱκεσίες, ἀλλὰ καὶ οἱ εὐχές τῶν «ταπεινῶν τῆ καρδία» καὶ δίχως νὰ τοὺς ἔχει δώσει τὴν παραμικρὴ προσοχὴ κανεῖς. Αὐτοὶ οἱ ἄγνωστοι –γνωστοὶ μόνο στὴ μνήμη καὶ τὴν προσοχὴ τοῦ Θεοῦ– φιλακόλουθοι προσκυνητὲς καὶ πιστοὶ, ψαύουν μὲ τὸ δικό τους μεγαλεῖο τὴν ψυχὴ σου καὶ τὴν ἀναβιβάζουν πάνω ἀπὸ τὶς αἰσθήσεις, πάνω ἀπὸ τὰ καθημερινά, ὥστε νὰ μποροῦν ἐπίμονα νὰ κρούουν τὴ θύρα τοῦ Θεοῦ. Γιατὶ τ' ἀξίζουν.

Ἡ μνήμη πάντα θ' ἀνακαλεῖ μιὰ χλωμὴ, κατανυγμένη καὶ μισοφωτισμένη ἐκκλησία. Τὰ

κουρασμένα πρόσωπα τῶν χωρικῶν δὲν ἀποδέχονται καμμιάν βιασύνη ἢ ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὸ καθιερωμένα παραδοσιακό, γιὰτὶ μονάχα ἔτσι μποροῦν νὰ καταλάβουν τὴ συνέχεια, πὺν τοὺς τοποθετεῖ στὸ ἴδιο μονοπάτι, τὸ ὁποῖο περπάτησαν οἱ πρόγονοὶ τους: οἱ Βυζαντινοί, οἱ μεταβυζαντινοί, οἱ ἀκραιφνεῖς νεοέλληνες...

Ὁ παπᾶς δὲν καλλιφωνεῖ, δὲν μεγαλοφωνεῖ, δὲν ἀνοίγει δρόμους στὸ συναίσθημα, στὴν αἰσθαντικότητα, ἡ ὁποία δὲν ταιριάζει, δὲν συμπορεύεται μὲ τὴν κατάνυξη, τὴ χαρμολύπη, τὸ χαροποιὸν πένθος τῆς Ὁρθοδοξίας πὺν δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ τὸ ἐρμηνεύσεις –αὐτὸ εἶναι πάντα ἀκατόρθωτο– ὥστόσο τὸ βιώνεις μόνο ἂν σκύψεις λίγο, ἂν ταπεινωθεῖς, ὅπως ὅταν σκύβεις πρὸς τὴ γῆ καὶ νοιώθεις, ὕστερ' ἀπ' τὴ βροχὴ, τὴ μοσχοβολιὰ τοῦ νοτισμένου σώματος.

Τὰ χρόνια πέρασαν. Ἐχεις καὶ σὺ βρεθεῖ στὴ θέση τοῦ ἀπλοῦ παπᾶ τοῦ χωριοῦ σου. Κάθε Παρασκευὴ τῆς Σαρακοστής λὲς τὰ ἴδια γράμματα, περίπου τὴν ἴδια ὥρα, σὲ διαφορετικὸ ὅμως κλίμα. Γιατὶ τώρα ἔχεις στὴ διάθεσή σου πολλὰ φῶτα· φῶτα στὴν ἐκκλησιά, στοὺς δρόμους, στὰ σπίτια. Μόνο πὺν ὁ Φωτισμὸς ἀπουσιάζει, καθὼς ἀπλώνεται παντοῦ τὸ δίχτυ τῆς ἀγωνίας τῆς ἀγχωτικῆς προσπέλασης ὄλων ὄσων ἐπιθυμοῦμε: καὶ τὴν ἐκκλησία δηλαδή νὰ προφθάσουμε, ἀλλὰ νὰ μὴ χάσουμε καὶ τὸ σήριαλ...

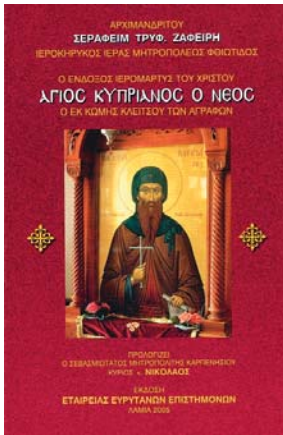
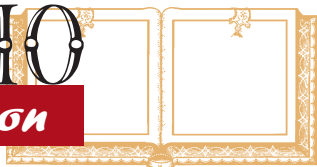
Ὡστόσο, αὐτὸ πὺν εὐτυχῶς κρατεῖς καὶ πασχίζεις νὰ μιμηθεῖς, ἔστω καὶ μ' ἀδέξιες κινήσεις, εἶναι ἐκεῖνο τὸ εὐκατάλυκτο βίωμα πὺν σοῦ μετέδωσε ἐκεῖνος ὁ ταπεινὸς παπᾶς, βίωμα πὺν κοιτάζεις νὰ τὸ προσφέρεις, ὅπως μοιράζεις τὸ ἀντίδωρο, ἀγωνιώντας κάθε φορά, ὄχι ἂν τὰ κατὰφες στὸν τόνο τῆς ἀπαγγελίας καὶ τελικὰ χάρηκες μαζί μὲ τὸν ψάλτη τὸ μινόρε ἢ τὸν παραπονεμένο τὸν τέταρτο ἦχο («λέγετος»), πὺν τὸν συνῆτιζε κι ὁ μπάρμπ' Ἀλέκος ὁ ψάλτης, ἀλλὰ, ἂν, φεύγοντας κάποιες ψυχὲς ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, θὰ μπορέσουν νὰ κομίσουν στὸ σπίτι τους τὴ χαρμολύπη ἐκεῖνη πὺν μᾶς πρόσφερε ὁ παπα-Βαγγέλης, ἐδῶ καὶ σαράντα τόσα χρόνια κι ἀκόμα τὴν κρατᾶμε μέσα μας ὡσὰν τὴν εὐωδία τοῦ καλοῦ θυμιάματος...

Μνημόσυνο

Ἄλεξάνδρου Ν. Ξανθοῦλη, ἱεροψάλτου

ΒΙΒΛΙΟ

παρουσίαση

**Άρχιμανδρίτου
Σεραφείμ Ζαφείρη**
**Άγιος Κυπριανός
ό Νέος, ό εκ κώμης
Κλειτσού
των Αγράφων**
**Έκδοση
Εταιρείας Εϋρυνάτων
Έπιστημόνων,
Λαμία 2005**

Με μεγάλο ενδιαφέρον διαβάσαμε τó σχετικά μικρό σέ έκταση αλλά πάρα πολύ μεστό σέ πληροφορίες, πνευματικότητα και ουσιαστική κατήχηση του π. Σεραφείμ, πού ύπηρετεί ως Ίεροκλήρυς στην Ί. Μ. Φθιώτιδος και έχει νά παρουσιάσει σημαντικό κηρυκτικό και πνευματικό έργο. Τó βιβλίό, πού προλογίζει ό Σεβ. Μητροπολίτης Καρπενησίου κ. Νικόλαος, είναι πολύ μεθοδικά δομημένο από τόν συγγραφέα του, πού έχοντας ως θέμα τó βίο και τó μαρτύριο ενός από τούς αναρίθμητους Νεομάρτυρες τής Όρθοδοξίας, τó τοποθετεί στόν χώρο και τόν

χρόνο λιτά αλλά και μέ κάθε χρήσιμο στοιχείο και τó καθιστά ένα πολύ ευχάριστο και χρήσιμο από πολλές πλευρές ανάγνωσμα. Η περιοχή από τήν όποία καταγόταν ό Άγιος, ή Εϋρυνταία, έχει νά παρουσιάσει μεγάλες και πολλές σημαντικές μορφές πού μέ τή βιωτή τους αξιώθηκαν νά άγιοκαταταχθούν, τόσο κατά τούς πρώτους χριστιανικούς άγώνες όσο, και ιδίως, κατά τή διάρκεια τής τουρκοκρατίας. Ό συγγραφέας παραθέτει πληροφορίες για κάθε πτυχή του βίου του Άγίου Κυπριανού ως τόν άποκεφαλισμό του έξω από τήν μαρτυρική πύλη του Οικουμενικού Πατριαρχείου και μέ τρόπο προσεκτικό και έξυπνο προσφέρει στόν άναγνώστη πνευματικές κατευθύνσεις μέ άφορμή τó παράδειγμα του Άγίου. Η γραφή μαρτυρεί κληρικό πού κατέχει τó μυστικό του έπιτυχημένου κήρυκα του Θ. Λόγου, ό όποιος δέν περιττολογεί ούτε χρησιμοποιεί μεγαλοστομίες ή γλυκερότητες για νά μεταδώσει στούς πιστούς τά μηνύματα πού θέλει. Παράλληλα, μέ τή δομή του βιβλίου, στό όποιο, έκτός από τήν Άκολουθία του Άγίου, πού είχε συντάξει ό μακαριστός π. Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης, και τες φωτογραφίες από τήν περιοχή τής πατρίδας του, όπως και μερικές εικόνες του και σέ παράρτημα μία όμιλία για τόν Ευάγγελιστή Λουκά και τήν τιμή προς τά άγια Λείψανα, ό π. Σεραφείμ άποδεικνύει ότι γνωρίζει τή δομή πού άπαιτείται για νά είναι ένα βιβλίό ενδιαφέρον και χρήσιμο.

Λ. Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

ΔΙΣΚΟ

παρουσίαση

**Ί. Μονή Άγ. Ίωάννου του
Θεολόγου**
**Μεγάλη Έβδομάς
1966**
**Παραγωγή: Ί. Κάθισμα
Όσίου Χριστοδούλου
Άλκυών Πάτμου**

Όσοι είχαν τήν εύλογία νά βρεθούν στην Πάτμο τή Μεγάλη Έβδομάδα και νά παρακολουθήσουν συστηματικά στή Μονή του Θεολόγου τες Άκολουθίες των Παθών και τής Άναστάσεως δέν θά λησμονήσουν άσφαλώς ποτέ εκείνη τήν άνεπανάληπτη μεταρσίωση πού δημιουργούν τά άκούσματα των μοναχών - ψαλτών. Ευτύχησα νά γνω-

ρίσω και νά άκούσω νά ψάλουν βιωματικά τούς μακαριστούς ιερομονάχους και προηγούμενους Ίερεμία Βάστα και Θεόδωρητο Μπουρνή και τόν ιερέα Γεώργιο Κάνδρο, μαζί μέ όλους τούς μοναχούς βέβαια πού άσκούνται στή Μονή του Θεολόγου τά τελευταία τριάντα χρόνια. Μέ πολλή συγκίνηση παρουσιάζω τόν ψηφιακό δίσκο μέ συλλογή από τες Ίερες Άκολουθίες τής Μ. Έβδομάδος του 1966 πού έκδόθηκε τόν περασμένο χρόνο αλλά ήρθε στά χέρια μας τódύσκολο για μένα καλοκαίρι. Η έκδοση προήλθε από τήν ψηφιακή έπεξεργασία μαγνητοταινιών πού παραχώρησε ό Προηγούμενος τής Πάτμου Θεοφ. Έπίσκοπος Τράλλεων, πρόσωπο πού πολλά έμόχησε για τή Μονή. Τήν ευθύνη τής έκδόσεως είχε ό αδελφός τής Μονής ιερομόναχος π. Σεραφείμ Κοτσάνης, πού ήταν μικρό παιδί όταν έγώ πρωτοπήγα στην Πάτμο. Τά λόγια είναι φτωχά για νά περιγράψουν τά άκούσματα. Δέν πρόκειται για μία συλλεκτική έκδοση αλλά για δίσκο πολύτιμο σέ όσους βιώνουν ουσιαστικά αυτές τες ήμέρες.

ΛΙΤΣΑ Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Ίδε ό τόπος όπου έθηκαν αυτόν»

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ

(Μάρκ. ις' 6)

Μέ τά λόγια αυτά ό άγγελος δεικνύει στίς Μυροφόρες τό κενό μνήμα, τόν τόπο όπου ό Ίωσήφ μέ τόν Νικόδημο έθαψαν τό σώμα του Χριστου. Ό άποκεκλιςμένος λίθος, τό κενό μνήμα, τά έντάφια σπάργανα που βρέθηκαν μόνα, είναι οι πρώτες «άποδείξεις» τής Άναστάσεως του Χριστου.

Οί Μυροφόρες γυναίκες, οι Μαθητές του Χριστου, ό εύαγγελικός λόγος, μέ τό άπλό, τό σαφές, τό άπλαστο, τό ανεπιτήδευτο, τό άποίκιλο, τό διηγηματικό του ύφος, είναι, επίσης, οι πρώτοι και αιώνιοι μάρτυρες τής κενώσεως του μνημείου του Χριστου.

Αυτό τό κενό μνήμα, τόν «τής σωτηρίου άναστάσεως μακαριστότατον τόπον», τρεις αιώνες άργότερα ό Μ. Κωνσταντίνος θέλησε νά τό κάνη φανερό σ' όλους, άνασκάποντάς του και κτίζοντας εκεί τόν σεπτό Ναό τής Άναστάσεως.

Βεβαίως, ή Έκκλησία του Χριστου δέν παρέμεινε μόνο σέ μνημεία, μαρτυρίες και «άποδεικτικά στοιχεία» για νά «πείσει» τους μέλλοντας σωθηναι. Οί μάρτυρες τής Άναστάσεως του Χριστου, παρακινούμενοι από άγάπη, ζήλο, δίψα για τόν Ζωντανό Θεό, δέν άρκέστηκαν άπλως σέ έξωτερικές μαρτυρίες, αλλά άνεζήτησαν Αυτόν τόν «αιώνιον και διηλεκτό». Άξιώθηκαν άνωτέρων έμπειριών και θεαμάτων: είδαν τόν ίδιο τόν Άναστάντα Κύριο, Τόν άκουσαν, Τόν προσκύνησαν, Τόν ψηλάφησαν, Του μίλησαν, έφαγαν μαζί Του, έλαβαν τήν ειρήνη Του, τήν Χάρη Του, τό Άγιον Πνεύμα. Μέ αυτές τις ζωντανές και «άτράνταχτες» μαρτυρίες ξεχύθηκαν σ' όλον τόν κόσμον και νίκησαν -άπλοι παραδες αυτοί- σοφούς και έπιστήμονες και βασιλείς και μέ πραότητα έχυσαν τό αίμα τους προς έπισφράγιση τής μαρτυρίας τους.

Και ως σήμερα ή Έκκλησία στηρίζεται στην συνεχή Παράδοση τής μαρτυρίας τής Άναστάσεως, ή όποία διασώζεται σέ κάθε γενιά, άφού σέ κάθε γενιά ζουν Χριστιανοί που άξιώνονται νά δουν τόν Άναστάντα Χριστό, μέ πρώτους τόν Πρωτομάρτυρα Στέφανο και τόν Άπόστολο Παύλο και έσχάτους, χρονικά, τους άγιους της εποχής μας. Χωρίς τήν βασική αυτή «άτράνταχτη» μαρτυρία, όλα τά υπόλοιπα «άποδεικτικά στοιχεία» που βοηθούν τους άρχαίους ή και αδύναμους στην πίστη στα πρώτα τους βήματα, θα άποδεικνύονταν άνίσχυρα και άνωφελή. Και αυτό γιατί πέρα από τους μάρτυρες, ύπάρχαν και ύπάρχουν και οι ψευδομάρτυρες: Αυτοί που έδωσαν «άργύρια ικανά» στους

Άρχιμ. Καλλινίκου Γεωργάτου,

Τεροκήρυκος Γ. Μ. Ναυπάκτου και Άγ. Βλασίου

στρατιώτες νά πουν ότι «οί μαθηται αυτού νυκτός έλθόντες έκλειψαν αυτόν ήμων κοιμωμένων» (Ματθ. κη', 13) αυτοί που άργότερα «άνεθεμάτισαν έαυτους, λέγοντες μήτε φαγειν μήτε πιειν έως ου άποκτείνωσι τόν Παύλον» (Πράξ. κγ', 12) αυτοί που «μέ βιασύνη σκέφθηκαν νά παραδώσουν στο σκοτάδι και τήν λήθη τό θεσπέσιο εκείνο μνήμα τής άθανασίας» (Ευσέβιος Καισαρείας) αυτοί που σήμερα μυθολογούν περι του Προσώπου του Σωτήρος. "Αν και άντιφάσκουν μεταξύ τους, άλλοτε ύποστηρίζοντας ότι οι μαθητές έκλειψαν τό σώμα του Χριστου, άλλοτε ότι βρέθηκε τό σώμα μέσα σέ τάφο που φέρει δήθεν και έπιγραφή, ώστόσο οι ψευδομάρτυρες έχουν ισχύ («άργύρια ικανά») νά τις παρουσιάζουν, προσπαθώντας νά κλονίσουν τους άνωρίμους. Σ' αυτό συμβάλλει και ή διάνοια του κοσμικού ανθρώπου, ή όποία «άνίσχυρη νά περιλάβη τήν άπειρότητα, έναντιώνεται, σαλεύεται από τις άμφιβολίες, άπωθώντας κάθε τι που ύπερβαίνει τήν άντίληψή της» (Γερ. Σωφρόνιος). Σ' αυτό συμβάλλει και ό όλος σύγχρονος πολιτισμός, ό όποιος άπωθει τόν θάνατο και κάνει εργώδεις προσπάθειες νά τόν λησμονήση: άποφεύγει τόν πόνο, καλύπτει ένοχα τά σημάδια τής φθοράς, στηρίζει τήν έλπίδα του στα χρήματα, στην ιατρική και τήν έπιστήμη, κρύβει τους νεκρούς, διασκεδάζει τόν νοϋ του για νά μη βλέπει πέρα από τήν ζωή αυτή...

Άρνούμενοι, όμως, νά άντιμετωπίσουμε τήν πραγματικότητα του θανάτου, πώς θα άναζητήσουμε τήν χάρη και τήν χαρά τής Άναστάσεως; Παραμένοντες στα νεκρά σχήματα του κόσμου που έρχονται και παρέρχονται, πώς δέν θα έπιχειρήσουμε νά «κλείσουμε τά στόματα» αυτών που παρακινούμενοι από δίψα «προς τόν Θεόν, τόν ισχυρό, τόν ζώντα» νεκρώνονται κατά κόσμον, άξιώνονται τής λυτρωτικής μαρτυρίας και όμολογούν ότι «ήγέρθη ό Κύριος όντως» και φανερώθηκε στον Σίμωνα και σ' όλους τους άνα τούς αιώνας Μαθητές;

Για μία στρατευμένη στην άπόθεση του θανάτου λογική, ή άγγελική μαρτυρία «Ίδε ό τόπος όπου έθηκαν αυτόν» είναι σκάνδαλο. Για τους διψώντες άναζητητές του ζωντανου Θεου άποτελεί νικητήριο μήνυμα!

Από την Ημερίδα για την Οικολογική Κρίση που διοργάνωσε η Ί. Μ. Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως (10. 01.07).

Στιγμιότυπο από την όμιλία του Θεοφ. Κορωνείας κ. Παντελεήμονος για τους Τρεις Ίεράρχες στο Πνευματικό Κέντρο Ί. Ν. Άγ. Νικολάου Νικαίας (30. 01. 07).

Οί Σεβ. Μητροπολίτες Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Ευστάθιος, Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος και Κορίνθου κ. Διονύσιος κατά την Λιτανεία για την έορτή της Υπαπαντής στην Καλαμάτα (02.02.07).

Τò ἐκκλησάκι των Άγιων Θεοδώρων που ἔκτισε στο Νάυπλιο, μετά την ἀπελευθέρωσή του από τους Τούρκους, ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης (23. 02.07).

Η Ένοριακή Σύναξη Νέων Παλαιοχωρίου Ί. Μ. Έλευθερουπόλεως ἐπισκέφθηκε την Ί. Μ. Ξάνθης και Περιθεωρίου. Στη φωτογραφία με τόν Σεβ. Μητροπολίτη κ. Παντελεήμονα στis (06.02.07).

Στιγμιότυπο από την επίσκεψη μελών της Διεκκλησιαστικής Έπιτροπής για τους Μετανάστες στον Άρχιεπίσκοπο (10.2.07).

ΠΛΗΡΟΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τακ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.Α.Θ
Αριθμός Άδειας
4036

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004 ΚΕΜΠΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ίω. Γενναδίου 14 115-21 Άθηναι
Τηλ. 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203

Λόγος ν', ακούς Ραδιόφωνο

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

